

NOVICE

Glasilo Socialistične
zveze delovnega ljud-
stva občin
Kočevje in Ribnica

Izdaja CZP »Kočevski tisk« Kočevje.
Urejuje uredniški odbor. Odgovorni
urednik France Grivec. Uredništvo in
uprava: Kočevje, Ljubljanska 14/a. Te-
lefon upr. in uredništva 86-090. Letna
naročnina 800 din, polletna 400 din in
jo je treba plačati vnaprej. Za ino-
zemstvo 2000 din oziroma 3 ameriške
dolarje. Tekoči račun 600-37-1-806 pri
NB podružnica Kočevje

Leto VIII. - št. 47

KOČEVJE. 15. novembra 1963

Cena 20 din

Z OBČNEGA ZBORA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA KOČEVJE

Z AČNIMO Z RAZPRAVO O STATUTIH

Na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta v Kočevju, ki je bil 6. novembra, je tekla razprava predvsem o statutih, 42-urnem delovnem tednu, kadrih in izobraževanju ter proizvodnji in samoupravljanju.

STATUTI

Večina kolektivov v naši občini

precej slušateljev, zato naj bi delovne organizacije izredne šolarje nagrajevale za opravljene

Z OBČNEGA ZBORA ObSS KOČEVJE

vse preveč odlašajo z izdelavo statutov. Le v nekaj podjetjih je na tem področju napravljenega precej, žal pa vse preveč odlašajo z razpravami. Ugotovitev občnega zbora je bila, da je napačno čakati z razpravami o osnutku statuta. Razpravo naj bi začeli kar po posameznih poglavjih, ki so že izdelana. Le tako bodo člani kolektiva res vsestransko sodelovali pri dopolnjevanju in izdelovanju statuta ter bodo hkrati dobro seznanjeni s svojo zakonodajo.

KADRI IN IZOBRAŽEVANJE

O kadrih in izobraževanju je bilo v zadnjih tednih že več razprav (občinska skupščina, občinski komite ZK itd.), zato bi vas seznanili le z nekaterimi predvsem novimi ugotovitvami in predlogi. Sredstva dela (stroji, orodja) so premalo izkoriščena predvsem, ker so na delovnih mestih ljudje z nezadostno izobrazbo. Večerne šole preneha obiskovati iz različnih vzrokov

izpite. Kader iz obrti, za katerega je potrebno večletno šolanje, ima sorazmerno nižje osebne dohodke kot industrijski, kjer ga je lahko hitro priučiti, zato bežijo delavci iz obrti v industrijo.

KRAJŠI DELOVNI TEDEN

Če hočemo preiti na krajši delovni teden, hkrati pa si zagotoviti vsaj enake, če ne že večje osebne dohodke, je nujno povečati produktivnost. Produktivnost pa ni odvisna samo od boljših delovnih, ampak tudi življenjskih pogojev. Prav zato naj bi delovne organizacije vlagale še več sredstev za izboljšanje standarda zaposlenih. Čeprav se malo čudno sliši, je vendar res, da večkrat izračun pokaže, da je ročno delo cenejše kot strojno ali pa, da je proizvodnja s starimi stroji cenejša kot z novimi. Temu so vzrok predvsem neprilagojeni tehnološki postopki pa tudi predpisi. Nadalje pa je razprava ugotovila, da so v vseh delovnih organizacijah pogoji za krajši delovni teden, da je nujno preiti povsod na nagrajevanje po delu, če je mogoče učinek meriti in da ni nujno preiti takoj na 42-urni delovni

◆ (Konec na 2. str.)

Posvet o planu 1964

Na posvetovanju predstavnikov občinske skupščine in delovnih organizacij, ki je bilo pred kratkim, je bilo ugotovljeno, da so možnosti za 14 do 15 odstotno povečanje celotnega dohodka z ozirom na lani in za 16 do 17 odstotno povečanje narodnega dohodka (na podlagi dosedanjih podatkov podjetij naj bi se CD povečal za 10,3 odstotka, ND pa za 13,5 odstotka). Število zaposlenih naj bi se v prihodnjem letu povečalo za 1,6 odstotka, izvoz za 47 odstotkov (z ozirom na letošnjo oceno izvoza), investicije pa naj bi znašale blizu 3 milijarde dinarjev, od tega nad milijardo iz sredstev delovnih organizacij, ostalo pa kot krediti iz različnih bolj ali manj zagotovljenih virov (po podatkih delovnih organizacij).

Na posvetu je bilo predlagano delovnim organizacijam, naj bi povečevale narodni dohodek in celotni dohodek predvsem z večjo produktivnostjo in racionalizacijo dela, manj pa z novimi investicijami. Vsaka delovna organizacija naj bi skrbelo za izboljšanje standarda zaposlenih (realni osebni dohodki, stanovanja in ostali objekti družbenega standarda) in

dobro proučila možnosti izvoza. Delovne organizacije naj bi tudi opustile investicije, ki niso nujne.

GOSPODARSKE INVESTICIJE

Ko so razpravljali o gospodarskih investicijah, so menili, naj bi imela prednost usposobitev kemične tovarne za polno proizvod-

◆ (Konec na 2. str.)

Pripravljamo statute

VPRASANJE: Nisem pravnik, vendar delam na tem področju in me zanima: pravimo, da bo statut zakon za delovno organizacijo. In če bo za vse obvezujoč, kako bo poskrbljeno za prisilno izpolnjevanje določil statuta za tiste, ki bi ta pravila kršili. Ali bo to določeno v samem statutu in kako bo urejen pritožbeni postopek?

ODGOVOR: Statuti in drugi samoupravni predpisi delovnih organizacij se sicer razlikujejo od pravnih predpisov, ki jih izdaja država, ki tudi poskrbi za prisilno izpolnjevanje predpisov. Vendar ne bi bilo prav, če bi dejali, da so te razlike tako globoke, da je izpolnjevanje določil statuta prepusteno volji vsakega posameznika. Kdor bo kršil delovni red, opušal varnostne predpise, neizpolnjeval sklepe organov samoupravljanja in podobno, bo za take kršitve kaznovan. Ali ga bo kaznovala disciplinska komisija, ali pa bo to pristojno sodišče, je odvisno od posameznega primera, oziroma od tega, kako to urejujejo predpisi.

Vsebinsko dober statut bi bil brez praktične vrednosti, če se v delovni organizaciji po njem ne ravna. Da postanejo v statutu uveljavljene rešitve in ureditve stvarnost, je treba njihovo uporabo v praksi tudi zagotoviti. Za vsako dejanje, s katerim se kršijo določila statuta, pa naj bo to namerno ali iz malomarnosti, je treba predvideti kazni.

V statutu, najbolje med končnimi določbami, je treba določiti, katere kršitve statuta so hujše in se zanje izrekajo tudi strožje kazni. Disciplinski organi v delovni organizaciji bodo tako že vnaprej vedeli, za katere kršitve (disciplinske — denarne) bodo uporabljali posamezne določbe statuta.

Kjer so kazni, mora biti tudi pravica do pritožbe. Vsak statut mora zagotoviti dvostopenjsko pritožbeno pot. Če izreče kazen disciplinska komisija, bo o zadevi dokončno odločil delavski svet. Če pa o neki zadevi prvi odloči delavski svet, bo na drugi stopnji odločala občinska skupščina ali kak njen organ.

Poskrbeti je treba, da pritožbena pot ne bo razvlečena. Zagotoviti je treba hitro, tekoče in zakonito reševanje pritožbe. Pri upravičenih pritožbah je prav, da tudi sindikalna organizacija pomaga svojemu članu.

Posvet o planu 1964

◆ (Nadalj. s 1. str.)

njo. Med podjetji, kjer so potrebne za bolj urejeno proizvodnjo oziroma poslovanje večje investicije, so še ITAS, Tekstilana in gostinstvo. Kmetijstvo ima za investicije lastna sredstva (razen za novo klavnico). Med važnejšimi investicijami, ki naj bi bile predvidoma opravljene v prihodnjem letu, so še daljnovod Novo mesto — Kočevje in samopostrežna trgovina Trgoprometa s poslovnimi prostori podjetja.

ZE PRIHODNJE LETO KOPALIŠČE?

Med negospodarskimi investicijami je v prihodnjem letu najvažnejša izgradnja zdravstvenega doma do I. faze, na drugem mestu pa je izgradnja kopališča (odprt bazen), ki je pomembno predvsem za našo mladino, pa tudi za odrasle in za turizem. Po sedanjem predlogu naj bi bilo kopališče med kemično tovarno in stolpnici. Vodo bi ogrevali iz tovarne kemične tovarne. Kopališče bi bilo odprto, veliko pa 20 × 33 m. Stroški za gradnjo in ureditev okolice bi znašali okoli 70 milijonov din. Gradnja prve faze, ki naj bi bila predvidoma dokončana prihodnje leto (bazen za odrasle, filtri, stanovanje, razne instalacije), bo veljala okoli 44 milijonov dinarjev; otroški bazen, ureditev okolice, slačilnice in bife pa še 26 milijonov din. Med razpravo je bilo poudarjeno, da ni zanemariti interesa očanov, posebej pa mladine, za novo kopališče, saj bi bili prav gotovo pripravljeni pomagati graditi kopališče s prostovoljnimi delom in raznimi prispevki.

Med ostalimi negospodarskimi investicijami, ki so predvidene za naslednje leto, so še pokopališče, ogrevanje v Seškovem domu, dokončati gradnjo vodovoda (rezervoarjev), dom predvojaške vzgoje, gradnja novih stanovanj in

Politična šola v Laščah

Prejšnji petek je pričela v Velikih Laščah delovati politična šola, ki jo je organiziral občinski komite ZK skupno z delavsko univerzo občine Ljubljana-Vič-Rudnik. Šola ima precej slušateljev, namenjena pa je predvsem

ureditev Rinže. Sredstev za gradnjo stanovanj bo v prihodnjem letu malo, predvidoma pa bo dokončana 4. stolpnica. V razpravi je bilo predlagano, naj bi skušali na razne načine (zadružna gradnja in podobno) mobilizirati sredstva privatnikov za stanovanjsko gradnjo, razen tega pa naj bi prodajali že zgrajena stanovanja zainteresentem in stanovalcem (če oni to žele) ter tako zbrali sredstva za gradnjo novih stanovanj.

O vseh teh predlogih (planih, gospodarskih in negospodarskih investicijah ter ostalem) naj bi razpravljali še v delovnih kolektivih in svoja mnenja posredovali občinski skupščini. Seveda bodo v kratkem razpravljali podobno tudi zbori očanov. Plan za prihodnje leto bo predvidoma sprejet v decembru. (JP)

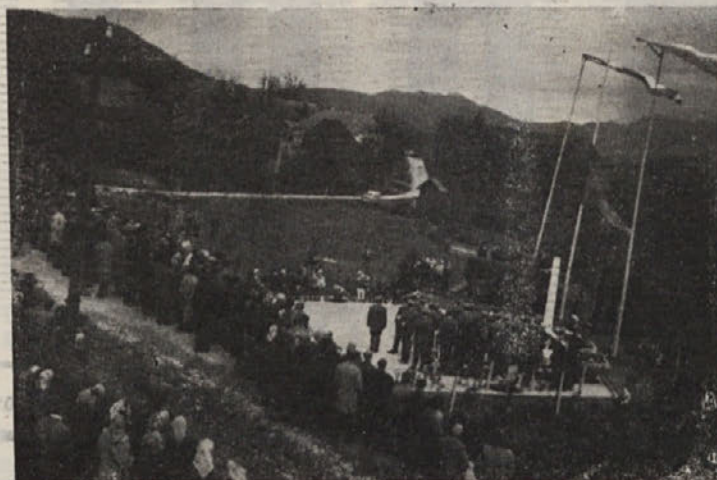
Aktualno: gostinstvo in turizem

9. novembra je bila v Ribnici seja sveta za blagovni promet, gostinstvo in turizem. Na dnevnem redu je bila razprava o razvoju gostinstva in turizma in perspektiva teh dveh dejavnosti ter pripojitev trgovskega podjetja SUHA ROBA k podjetju DOM Ljubljana.

Posebna komisija, ki jo je imenoval na eni prejšnjih sej svet, je podala podrobno poročilo o stanju gostinstva v ribniški komunici. V občini je eno gostinsko podjetje, ki združuje 7 gostinskih obratov ter točilnico in sodavičarno. V Sodražici je samostojno gostišče družbenega sektorja »Majolka« ter še dvoje privatnih gostišč, v Loškem potoku pa se je osamosvojila gostilna »Pod Taborom« in posluje kot samostojna gostilna družbenega sektorja. Poleg navedenih gostišč imamo še večje število privatnih gostiln.

Kljub določenemu napredku

komunistom, družbeno političnim delavcem in gospodarstvenikom s tega področja. Ob zaključku šole bodo slušatelji izdelali naloge, ki si jih bodo sami izbrali in povezali z različno krajevno problematiko.

Preteklo nedeljo je krajevna organizacija ZZB v Banja loki odkrila spomenik padlim borcem. Na spominski plošči je izpisanih 83 imen ljudi iz 23 vasi, ki so padli med vojno, kar predstavlja hkrati 14 odstotkov vseh prebivalcev bivše občine. Na slovesnosti ob odkritju spomenika je govoril organizator vstaje v teh krajih Jože Klarič. Odkritja spomenika se je udeležilo nad 500 ljudi, med njimi tudi predstavniki družbenih in političnih organizacij občine Kočevje.

dosedanja gostinska mreža ne zadovoljuje potrebe Ribnice, še manj pa naraščajočemu prometu tako glede kapacitete sedežev kakor ureditve lokalov. Potrebna so prenočišča. V konicah prometa primanjkuje strežnega osebja. Zato je treba misliti na usposabljanje novega strokovnega kadra v gostinstvu v Ribnici. To se bo posebno pokazalo, ko bo dograjen sodoben gostinski obrat, ki je v gradnji.

Nova cesta na široko odpira vrata turizmu tako Ribniški dolini kot Sodražici in Loškemu potoku. Toda na to moramo biti pripravljeni, kjer pa še nismo, se moramo pripraviti. Pri tem lahko odigrajo zelo pomembno vlogo turistična društva, ki so si že doslej nabrala vrsto izkušenj. Potrebno pa bo še več sodelovanja med TOD in krajevnimi faktorji in prebivalci na sploh.

Zato je zelo velikega pomena, da se posveti vsa skrb kadrovanju v gostinstvu in še posebej vodilnim gostinskim delavcem.

Pa še podatek o realizaciji gostinskih uslug v času od 1. I. 1963 do 31. 9. 1963. Gostinsko podjetje Ribnica je v tem času ustvarilo okrog 96 milijonov din prometa, »Majolka« Sodražica blizu 9,500 tisoč, privatno gostinstvo

pa skupaj nekaj nad 28 milijonov din. Pa še en podatek: Gostinsko podjetje Ribnica je v primerjavi z istim obdobjem lani ustvarilo za 18 milijonov din večji promet, v gostišču »Majolka« pa za 400.000 din. Za privatni sektor gostinstva nimamo podatkov.

Statuti ...

◆ (Nadalj. s 1. str.)

teden, ampak naj bi ga zniževali z ozirom na pogoje, ki jih ima posamezna organizacija, se pravi, prostopoma (lahko najprej 46-urni delovni teden, nato 44 in končno 42-urni delovni teden.)

TEŽAVE MAJHNIH PODJETIJ

Na občnem zboru je bila živahna razprava o proizvodnji in izvozu, delavskemu samoupravljanju ter še nekaterih problemih delovnih kolektivov in sindikalnih podružnic. Poudarjeno je bilo še, da imajo manjša podjetja večje težave s kadri, modernizacijo proizvodnje, nakupom stanovanj pa tudi na drugih področjih, ker dobivajo kredite v glavnem le večja podjetja.

»STARA GARDA« — Končno so zrušili diktatorski režim v Južnem Vietnamu. Diktator Ngo Din Diem in njegov brat Nhu sta napravila kmalu po prevratu samomor, po drugi verziji pa sta bila ubita. Zdaj so v Sajgonu že postavili začasno vlado, razglasili začasno ustavo dežele in imenovali v. d. južnovietnamskega predsednika. Začasno vlado vodi podpredsednik pod Diemovim režimom Nguyen Ngok To, ki vodi tudi gospodarski in finančni resor. Dejanski gospodar pa je general Van Min, šef vojaške junte, ki je strmoglavil Diema. Kljub vsemu pa se v deželi ne bo skoraj nič spremenilo, saj so vsi sedanji voditelji »stara garda« iz prejšnjega režima. To tudi po-

trjujejo vesti, da bo nova vlada nadaljevala boj proti osvobodilnemu gibanju Vietkong.

OB OBLETNICI VELIKE OKTOBRSEKE REVOLUCIJE je bila v Moskvi slavnostna akademija. V vojaški paradi pa so prvič pokazali nekatere nove tipe raket, med katerimi so vzbudile največ zanimanja medcelinske sovjetske rakete, usmerjene na daljavo, kakor tudi rakete, s katerimi je opremljena sovjetska vojna mornarica. Civilni del parade je trajal več ur, njegovo geslo pa je bilo: »Mir, svoboda, delo, enakopravnost, bratstvo in sreča vsem narodom sveta, za mir in socializem.«

PREDSEDNICA GO SZDL SLOVENIJE Vida Tomšič je prejšnji

petek sprejela državno in partijsko delegacijo Malija, ki jo je vodil premier Jean-Marie Kone. Malijska delegacija je bila v Jugoslaviji več dni.

7. NOVEMBRA je v Džakarti umrl prvi minister indonezijske vlade dr. Džuanada Kartavidžaja. Vlada je razglasila enotedensko žalovanje. Dr. Džuanada je bil od leta 1945, ko je Indonezija dosegla neodvisnost, na več visokih položajih v vladi, sicer pa ni bil neposredno povezan z nobeno indonezijsko politično stranko.

PREDSEDNIK ITALIJANSKE republike Antonio Segni je poveril demokrščanskemu političnemu sekretarju Aldu Moru mandat za sestavo nove vlade. Velika večina vodstva demokrščanske

stranke se je izjasnila za pogajanja s socialisti o sestavi nove vlade levega centra.

KATASTROFI — Konec prejšnjega tedna je prišlo na japonskem do dveh strahovitih nesreč: v rudniku Omuti na otoku Kiusi je eksplodiral vnetljiv plin. Po prvih podatkih je nesreča zahtevala nad 450 mrtvih in prav toliko ranjenih. Ob eksploziji je bilo v rudniku 1148 delavcev. Ko pa so trčili tovornjak, vlak in še dva vlaka, prav tako na Japonkem, pa je bilo nad 160 mrtvih.

NOVA GRŠKA VLADA premiera Giorgisa Papandreuja je zaprisegla kralju Pavlu. Premier Papandreu je šef Unije centra in star politik, v vladi pa ima tudi resor ministrstva za prosveto.

Prvi jugoslovanski rudnik URANA

V nedeljo je član zveznega izvršnega sveta in predsednik komisije za jedrsko energijo Avdo Humo odprl v Gabrovnici blizu Kalne v jugovzhodni Srbiji nov rudnik urana, prvi v Jugoslaviji. Pred tem je tov. Avdo Humo v daljšem govoru govoril o pomenu tega novega rudarskega objekta. S slovesnosti so poslali pozdravno S brzojavko predsedniku Titu, Avdo Humo pa je rudarjem, delavcem, inženirjem, tehnikom in

znanstvenim delavcem čestital k velikim uspehom, ki so jih s skupnimi napori dosegli pri gradnji rudnika in njegovih naprav in z osvojitvijo zapletenega tehnološkega procesa za predelavo uranove rude. Predsednik Tito pa je za posebno prizadevnost in dosežene uspehe odlikoval večje število strokovnjakov in delavcev tega rudnika.

Odslej bomo torej imeli trdno osnovo za nadaljnji razvoj na

področju nuklearne energije. Postali bomo popolnoma samostojni: uranovo rudo bomo kopali, pa tudi predelovali.

Jedrskie reaktorje že imamo in jih bomo še gradili. Atomsko centralo bomo tudi gradili, predvidoma do 1970. leta. Razvoj pa se ne bo ustavil pri tem; za to imamo sedaj trdno osnovo — novi rudnik urana, ki je skoraj v celoti delo domačih rok.

(IZ STATISTIKE SLUŽBE DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA)

Analiza gospodarskega poslovanja

Tudi v mesecu oktobru smo zabeležili na področju občine Kočevje zelo visoko aktivnost v poslovanju, tako gospodarskih organizacij kot ostalih koristnikov družbenega premoženja, kar se odraža zlasti v doseženem finančnem uspehu.

V primerjavi s septembrom je pri gospodarskih organizacijah vnovčena realizacija porasla za 16 % in je za 33 % nad desetmesečnim povprečjem, medtem ko so materialni stroški porasli le za 5 % do 15 % nad povprečjem januar — oktober letošnjega leta.

Pri isti primerjavi je investicijska potrošnja porasla za 112 % (od te potrošnje za investicije v osnovna sredstva za 225 %), prispevki za družbene potrebe za 26 % (zaradi vplačil obveznosti po periodičnih obračunih) ter sredstva za potrebe gospodarskih organizacij za 16 %, od tega osebni dohodki in prejemki za 11 %.

Najbolj intenziven porast pokazateljev opazimo vsekakor v industriji, kmetijstvu in gradbeništvu ter delno v obrti.

Zelo ugodna je tudi primerjava ostalih pokazateljev z istim razdobjem preteklega leta. Tako je vnovčena realizacija porasla za 14 %, materialni stroški za 20 %, potrošnja za investicije v osnovna sredstva za 27 %, prispevki za družbene potrebe za 22 % ter sredstva za potrebe gospodarskih organizacij za 6 %. Iz porasta posameznih elementov opazimo, da so le ti v pravilnem medsebojnem sorazmerju z doseženo vnovčeno realizacijo. Da pa so v nečem višjem porastu prispevki družbeni skupnosti, je posledica povečanih stopenj posameznih prispevkov.

V desetih mesecih letošnjega leta so gospodarske organizacije

ustvarile skupno 10 milijard 883 milijonov vnovčene realizacije, od katere odpade na industrijo 34 %, na kmetijstvo 25 %, na trgovino 17 %, na gradbeništvo 10 % ter na ostale gospodarske oblasti 14 %.

V industriji je v primerjavi z lanskim razdobjem vnovčena realizacija porasla za 10 %, materialni stroški za 6 % ter neto osebni dohodki za 22 %. Le-ti so v višjem porastu pri vseh gospodarskih organizacijah te oblasti, razen pri gospodarski organizaciji KOČEVSKI TISK Kočevje ter prehitevajo vnovčeno realizacijo. Ta ugotovitev ni najbolj ugodna in kaže tendence povečanja osebnih dohodkov, ne glede na povečano proizvodnjo odn. realizacijo.

V kmetijstvu je vnovčena realizacija porasla za 6 %, pri čemer

so materialni stroški porasli kar za 39 % in to v glavnem pri najmočnejši gospodarski organizaciji (vnovčena realizacija 109, materialni stroški 158), medtem ko so neto osebni dohodki ostali na lanskoletnem nivoju. V tej gospodarski panogi je dosegla dober finančni uspeh VODNA SKUPNOST s povečanjem vnovčene realizacije za 16 % in padcem materialnih stroškov za 5 %, v nekoliko previsokem porastu pa so neto osebni dohodki.

V gradbeništvu (ZIDAR Kočevje), kjer je bilo stanje v I. polletju zaradi slabih vremenskih razmer skrajno kritično, je v tem razdobju dosežen praktično najvidnejši uspeh. O tem nam zgovorno govorijo finančni pokazatelji, saj je vnovčena realizacija prekorajčila milijardo oz. porasla kar za 60 %, v pravilnem sorazmerju pa so tudi materialni stroški s porastom za 58 % in neto osebni dohodki za 43 %.

V trgovini, ki je ustvarila preko milijardo in pol prometa, je vnovčena realizacija porasla za 18 %, materialni stroški za 16 % in neto osebni dohodki za 56 %. Da so neto osebni dohodki v tako visokem porastu, je vzrok predvsem v tem, da je TRGOPROMET v preteklem letu trg. delavcem izplačeval zelo nizke osebne dohodke, ki so bili na skoraj najnižjem nivoju v občini.

Tudi v ostalih gospodarskih oblasteh je viden porast vnovčene realizacije in sicer v gostinstvu za 29 %, obrti za 30 % in komunalni dejavnosti za 31 %.

Oktobra so ustanove, ki poslujejo po načelih gospodarstva, dosegle 139 milijonov vnovčene realizacije, odnosno za 50 % več kot septembra. Pri tem je pomembno dejstvo, da so materialni stroški celo padli za 10 %.

Prispevki družbeni skupnosti so pri isti primerjavi porasli za 39 %, od tega največ obresti ali za 103 % ter sredstva za potrebe ustanov za 10 %, pri tem neto osebni dohodki za 11 %.

Da se je stanje gospodarstva stabiliziralo, nam kaže tudi podatek o stanju kreditov in posojil. Le-ti so se v primerjavi s preteklim mesecem znižali za 80 milijonov. Skupno je bilo odplačanih 115 milijonov kreditov, na novo pa je bil odobren en kredit v znesku 35 milijonov za zaloge surovin.

ZVEZNA SKUPŠČINA
O STATUTIH

Sodelovanje med občinami

Ze precej časa v odborih zvezne skupščine razpravljajo o občinskih statutih. Na skupni seji odbora za družbeno-ekonomske odnose in odbora za organizacijsko politična vprašanja zveznega odbora zvezne skupščine so npr. največ govorili o razširjeni reprodukciji in o medobčinskem sodelovanju. Poudarili so, da ponekod obstaja napačno mnenje, da morajo v razširjeni reprodukciji sodelovati s svojimi sredstvi samo delovne organizacije ali samo občinske skupščine. Nekateri pa celo predlagajo, da bi občinski organi že vnaprej določili namen sredstev gospodarskih organizacij v razširjeni reprodukciji; to pa ne bi bilo v skladu s samoupravnimi pravicami teh organizacij.

Za zdaj je še vedno v rabi, da občinski organi odločajo o tem, kje bodo gradili posamezne objekte. Zato pa je investicijska gradnja pogosto draga. Če bi v razširjeni reprodukciji bolj sodelovale delovne organizacije, bi bolj poskrbeli za namensko trošenje sredstev.

V osnutkih občinskih statutov še vedno ni dovolj natančno določeno medobčinsko sodelovanje. Ureditev tega vprašanja pa je zelo velikega pomena za gospodarsko in drugo sodelovanje med občinami in republikami. Seveda, določila statutov pa morajo biti v skladu z veljavnimi zakonskimi predpisi in besedilom nove ustave.

Za zdaj je mogoče sestavljalcem statutov očitati še eno slabost; v osnutkih statutov se včasih celo izognejo osnovnim vprašanjem socialne zaščite, kot so npr. pomoč družini, onemoglim, materialno nepreskrbljenim ljudem, rehabilitacija otrok in odraslih. Na seji odbora zveznega odbora za socialno zdravstvena vprašanja zvezne skupščine so poslanci poudarili, naj bi v občinskih skupščinah sprejeli načrte dejavnosti na tem področju zdravstvene zaščite in socialne politike, pač glede na možnosti, ki so v posameznih občinah; te programe pa naj bi potem tudi kmalu uresničili. Poslanci so podprli pobudo posameznih občin glede sodelovanja med posameznimi občinami. Le-te naj bi imele skupne službe, specializirane zdravstvene ustanove in centre za socialno delo.

Iz navedenega lahko upravičeno pričakujemo, da bo zaključek poslovnega leta pokazal uspešne rezultate.

Gvido Čarman

Pred dnevi je organizirala sindikalna podružnica kemične tovarne »Melamina« prijateljsko srečanje, združeno s športnimi tekmovanji s sindikalno podružnico uvožno-izvoznega podjetja Kemija-Imper iz Ljubljane. Gostje iz Ljubljane, prišlo jih je okoli 70, so si ogledali kemično tovarno in se zanimali za proizvodni proces, nato pa še Seškovo dom in dom telesne kulture ter mesto. V športnem srečanju so zmagali domačini v šahu in streljanju, gostje pa v kegljanju. (Na sliki: dvoboj šahistov kemične in Kemija-Impera).

OBOROŽENI SPOPAD NA MAROŠKO-ALŽIRSKI MEJI

V puščavi grmijo topovi

Nikomur niti v sanjah ne bi prišlo na misel, da bi utegnili na maroško-alžirski meji izbruhniti oboroženi boji. Toda res je tako: kar naenkrat, dejali bi, da čez noč, je po puščavi zahrumelo, v boje so se zapletali vedno novi tisoči borcev, vedno več je bilo mrtvih. Vojaki, ki so si bili pred slabima dvema letoma še tovariši v orožju, so naperili puške drug proti drugemu. Med osvobodilnim bojem alžirskega naroda so le-ti našli nemajhno oporo prav v Maroku. No, sedaj pa so se stepli, in to zares... Poglejmo kako in zakaj.

NEZNANA DEŽELA

Do izbruha sovražnosti na maroško-alžirski meji so nam bili kraji in mesta, kjer so bili najhujši boji, skoraj neznani. Kdo je vedel za mesteca Tinjoub, Tinfouchy, Hasi Beida in Colomb Bechar? Več stoletij so bila to mesta, ki so jih obiskovali afriški nomadi. Kako je mogoče, da je prišlo na lepem do oboroženega obračuna med deželama, ki sta se skoraj istočasno znebili kolonialnega jarma in sta si po rasi, veri, jeziku ter preteklosti tako zelo podobni?

Prvič v zgodovini se Maroko in Alžirija bojujeta med seboj.

Zgodba o sedanji vojni je dolga in se vleče že od 1956. leta, ko so v Maroku objavili zemljevid »velikega Maroka«. To je bilo kmalu, ko je Maroko dobil samostojnost. Na prestolu je bil kralj Mohamed V. Maroko je s tem zemljevidom razkril ozemeljske zahteve do dela alžirske Sahare in Mavretanije.

MEHUR JE POČIL

V zadnjih letih so ozemeljske zahteve vedno bolj napihovale. Maroški mehur je hitro počil. K temu je veliko pripomoglo dejstvo, da mejna črta na jugu ni bila nikoli točno določena. Tinjoub, ki ga Maroko zahteva, je bil Alžiriji upravno priključen že leta 1934. Kar zaževa Mavretanijo, razlagajo v Maroku, da so bila mavretanska plemena vedno podložna marošskemu sultanu.

Dve leti po natisu zemljevida »veliki Maroko« se je tudi kralj opredelil. Vpričo delegacije saharških plemen je Mohamed V. izjavil, da je pripravljen delati za priključitev Sahare k matični državi v duhu spoštovanja zgodovinskih pravic Maroka. Najprej so poskušali z osvobodilnim gibanjem v Sahari. Ustanovili so posebno vojsko. Vendar je sčasoma Maroko lahko obdržal samo še diplomatski pritisk. Maroko se je uprlo ustanovitvi Mavretanije, odbil, da prizna mavretansko vlado in zavlačeval s sprejetjem v Združene narode. Na konferenci v Adis Abebi je maroški kralj Hasan II. napravil maiben politični incident, ko je zahteval, da Mavretanijo izključijo.

OKOSTJE SEDANJE VOINE

V alžirskem delu so Maročani že med razgovori s prvim predsednikomčasne alžirske vlade Ferhatom Abasom postavili zahtevo, da mejna vprašanja uredijo, ko bo dobila Alžirija samostojnost.

Leta 1960 so podpisali »skrit sporazum« v Rabatu. Obe strani sta se striniali, da bosta vprašanje uredili na miren način s samoodločbo ljudi. Ti načrti so bili potrjeni tudi po smrti kralja Mohameda V.

Hasan II. je nadaljeval s politiko svojega očeta. Nekaj mesecev po sklenitvi premirja v Alžiriji je Alžircem povedal, da je prišel čas, ko bo treba urediti mejni problem. Alžirci so zavlačevali. Imeli so veliko bolj važnih nalog. Maročani so začeli na meji z izgredu, Alžirci pa so modro molčali. Maroška vojska se je pričela premeščati na mejo. Alžirci še vedno niso verjeli, da gre zares. Dva ministra: alžirski in maroški, sta v zadnjem trenutku skušala najti izhod. Ni se jima posrečilo. Osmega oktobra so počile prve puške na maroški strani. Ben Bela je čez teden dni objavil splošno mobilizacijo.

Ozemeljske zahteve niso same po sebi dovolj velik razlog za vojno. Alžirija je preveč radikalno osnovala svoj razvoj, da bi jo njen sosed lahko gledal z mirnimi očmi. Razen tega skuša tudi tujina s takšnim vmešavanjem zadržati Alžirijo privezano na preteklost. Po ocenah, ki jih je bilo slišati ob priložnostih, je Maroko fevdalna diktatura, Tunizija pa životari pod diktaturo reformistov. Zaradi tega bi alžirska revolucija lahko slej ko prej zajela tudi sosednji državi. Tega pa se v Rabatu močno boji.

Svetovna javnost je bila zaradi oboroženega spopada v maroško-alžirski puščavi zaskrbljena. Mnogi državni voditelji so se zavzeli za mirno rešitev spora. Tako je bil etiopski cesar (ki je v začetku meseca obiskal tudi našo državo) pobudnik za srečanje Ben Bele in Hasana II. Medtem ko so boji na meji še trajali, so se na konferenci v Bamacu, glavnem mestu Malija, dogovorili za mirno rešitev spora z razgovori, v čemer lahko spet vidimo pomembno zmago miroljubnih sil v svetu, zmago, ki se je pridružila številnim podobnim v zadnjih letih in ki dokazuje, da ni spora med državami, ki ga ne bi bilo mogoče rešiti na miren način...

Razvoj ljudske oblasti v NOB

Zap. št. Krajevni NOO Izvoljeni kandidat za okrajno NOO skupščino Banja loka

8. Vrh	Miha Klarič
9. Slavski laz	Alojzij Rauh
10. Fara	Tomaž Južnič
11. Vas	Matija Malnar
12. Potok	Alojzij Ofak
13. Jakšiči	Franc Jakšič
14. Pirče	Katica Sevšek
15. Grivac	Ivan Kristan
16. Kuželj	Ivan Bauer
17. Bosljiva loka	Anton Svab
18. Osilnica	Vinko Mavrovič
19. Kočevska Reka	Albert Kovač
20. Gornja Briga	Fani Kovač
21. Dolnja Briga	Marija Ožbolt
22. Mlaka	Franc Bartol
23. Novi Lazi	Jože Zidar
24. Morava	Anton Butina
25. Vencenbah	Marija Jordan
26. Nemška loka	Božo Pršle
27. Spodnji log	Pepca Murn
28. Mozelj	Štefan Gorše
29. Kolpska dolina	Neža Staudohar
30. Škrilj	Ana Flak
31. Muha vas	Janez Pirnat
32. Koprivnik	Maks Torbar

Za dva krajevna narodnoosvobodilna odbora so navedene samo številke oddanih glasov, izvoljeni kandidati za okrajno skupščino pa niso navedeni.

Kakor je razvidno iz seznama odposlancev okrajne narodnoosvobodilne skupščine Banja loka, je bilo vseh članov 41. V ONO Banja loka so bili kooptirani še naslednji člani, ki so zastopali tiste kraje, kjer se volitve niso mogle izvajati zaradi okupatorjev. Ti člani so bili naslednji: Alojzij Novak iz Mahovnika, Polde Knapič iz Konca vasi, Ivan Goršič iz Stare cerkve, Dar Batič iz Kočevja, Vilko Kajfež iz Kočevja in Ervin Hude iz Kočevja.

Zapisniki s sej krajevnih narodnoosvobodilnih odborov so niso ohranili. Ohranjeni pa so zapisniki sej okrajne skupščine Banja loka.

V okraju Loški potok so se v istem času izvedle volitve po vsem okraju, arhiv o tem se pa ni ohranil. Aktivno pa so delovali krajevni narodnoosvobodilni odbori v dragarski dolini, ki so na svojih sejah reševali vse tedanje probleme v vsem času do osvoboditve. V odborih so bile skoro same ženske, ki so požrvalno iznolnjevale vse vojaške in oblastvene dolžnosti v krajevem NOO.

V okraju Ribnica, Sodražica in Velike Lašče se volitve zaradi okupatorjev, ki so bili v postojanki Ribnica in Velike Lašče, niso moale izvajati. Vse tiste naloge, ki so jih na osvobojenem ozemlju Kočevske izvajali izvoljeni NOO, so v teh krajih opravljali odbori OF, ki so še naprej obstojali kot politični in oblastveni organi na svojem območju.

ZASEDANJE OKRAJNE SKUPŠČINE BANJA LOKA

Dne 28. maja 1944 se je okrajna skupščina Banja loka prvič sestala na svojem zasedanju. Na tem zasedanju je bil prisoten Zoran Polič kot odposlanec predsedstva SNOS in AVNOJ in tovariš Potrč kot predstavnik tiska. V svojem govoru je Zoran Polič pozdravil novoizvoljene člane okrajne skupščine in poudaril, da so izvedene volitve plod boja vsega slovenskega naroda. Zastopalec za to ima naša NOV, brez katere ne bi mogli doseči tako velikih uspehov, kakor smo jih dosegli. Izvoljenim članom je Zoran Polič zaželel veliko uspeha v njihovem delu, ki naj se izraža v dobrobit vseh prebivalcev okraja Banja loka.

Na prvem zasedanju okrajne skupščine Banja loka je bilo na dnevnem redu 13 točk. Po prečitaniu sklepa okrožnega odbora OF Ribnica o sklicanju okrajne skupščine ter ostalih formalnih točk, so prišli na volitve novega izvršnega odbora okrajne skupščine. Predloženi sta bili dve kandidatni listi, o katerih pa so se kmalu sporazumeli, da je predlagatelj druge kandidatne liste svoj predlog umaknil in so potem soglasno izvolili naslednji izvršni odbor okrajne skupščine Banja loka, glasovali so pa za vsakega posebej.

Predsednik: Alojz Rauh, kmet iz Slavskega laza.
Podpredsednik: Anton Svab, kmet iz Bosljive loke.
Tajnik: Jože Klarič, trgovec iz Novih sel.

Kdo bi si mislil, da se bodo srečali v teh gozdovih ljudje iz vseh koncev naše dežele. Srečali so se sredi slovenskih gozdov, zbrani iz vseh vetrov, njihovo življenje je naenkrat postalo enako; z istimi cilji, z enakimi ideali in zdelo se jim je, da so ogromna družina, ki se bori za lepšo prihodnost, za eno samo, toplo ognjišče. Tu so se srečali ljudje iz različnih krajev, toda v njih je bila prava slovenska zavest, ki je prekipela in dvignila roko nad sovražnika. Delavec je postal tovariš študentu, kovač uradniku in kmet je pomagal premagovati napore učitelju. Tu, med smrekami in jelkami, pred sovražnikovimi bunkerji, pred zublji grozečih strojníc, bomb in tankov, se je porajalo tovarištvo, nepremagljivo, enotno, ki je moralo prinesiti lepše ognjišče, pri katerem bo vedno dovolj prostora in ne bo nihče prikrajšan za toplino doma. Četa je mirovala, toda pod tem mirovanjem je dihala življenje, polno mladostnega poleta, volje in hrepenenja po bojih. Potuhnili se je, toda v tem njenem prikitem zatajevanju je bilo življenje, ki je hotelo prekipeti in je samo čakalo...

VI.

Sneg je skopnel in v gozd je prihajala pomlad. Sprva nekoliko neopazno, tiho, a potem vse krepkeje in ohrabrujoče. Drevje se je odevalo v zeleno prevleko in prvo spomladansko cvetje je napolnilo doline, jase, jasice... kot bi hotelo reči: »Zopet smo tu, ni nas uničila zima, le poglejte nas, kako smo lepi. Lepši kot lani.«

Tudi taborišče se je prebudilo iz zimskega spanja. Borci so kot mravlje lezli iz koč in njihov smeh se je razlegal po Črnivcu in se ustavljal pod obronki Ostrega vrha. Lahni vetriči ga je ponesel v dolino kot grozeč opomin sovražniku: »Tu smo, srečno smo prestali zimo in sedaj, prav kmalu se bodo prebudile naše puške, letos še krepkeje, še odločneje kot lani. Pripravljeni smo!«

Tudi Andrej je čutil pomlad, ki je prihajala. V njem so se mešali občutki veselja in žalosti. Pomlad mu je prinašala nove bolečine. Vse preveč je zopet mislil na dom. Daleč je bil od Klare in Tomaža, toda mogoče sta še daj, morda sta kje v kakšnem taborišču, ali pa ju ni več med živimi. V zadnjem času se je toliko govorilo o fašističnih grozodejstvih. Zamišljeno se je potikal po gozdu in ni se mogel otresti občutka, da se je moralo nekaj zgoditi s Tomažem in Klaro. Čutil se je utesnjenega, omočanega v trpke občutke v mislih na drage.

Večkrat je hotel potožiti Andražu svoje skrbi, toda premagal se je. Ni ga hotel nadlegovati, posebno sedaj ne, ko je vedel, da se imata rada z Vero. Ni hotel motiti njune sreče, ki je prihajala s pomladjo.

Vera in Andraž sta se med vsemi najbolj veselila pomladi. Čutila sta jo, vedela sta za vsak njen gib, za vsako njeno igrivost. Po vse ure sta bila skupaj in trgala cvetje. Pozimi sta sanjala o pomladi o prvem cvetju in že tedaj se je v njej zanetila iskra ljubezni, ki je s prvim cvetjem privrela na dan in se razraščala v vse večje preišče sreče. Njuni srca sta se veselili. Bila sta kot otroka, ki se veselita vsakega ubranega cveta, vsake vejice, ki vzcveti, vsakega smilca, ki se odene s cvetjem. Tekala sta za živobarvnimi cvetovi trobentic, se veselila zvončkov ter trgala teloh, ki se je belili po dolinah. Živela sta pomlad, prvo skupno pomlad, prepojeno s srečo svojih src. Želela sta si, da ne bi šla nikoli od tod, da bi za vedno ostala tukaj in uživala neskaljeno srečo.

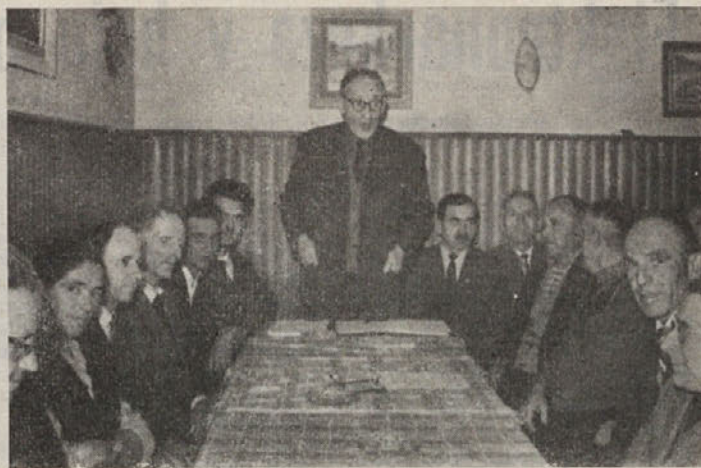
Toda ti srečni dnevi so bili kratki. Četa je kmalu zapustila svoje prezimovališče. Hodila je po razrušenih vaseh, kjer je bila povsod tolo sprejeta. Borci so bolela srca, ko so videli ožgane kamne in ljudi, ki so izgubili svoje domove. V četo je prihajalo vedno več novincev, ki so se hoteli boriti za pravično stvar. Markova četa je postajala iz dneva v dan številnejša in močnejša. Napadali so sovražnika, ki je doživljal poraz za porazom in se čedalje bolj umikal proti mestu. Čutiti je bilo, da je čedalje bolj bojazljiv in da izbežuje moralo. To je dajalo borcem nove moči, veselo so šli iz boja v boj, močnejši, trdnejši v veri do zmage. Četa se je večkrat razdelila in napadala na različnih krajih, čutila se je močno in čedalje večje zaupanje je imela v svojo moč.

Bilo je proti koncu julija. Sonce je neusmiljeno pripekalo. Andrej je ležal za neko skalo z mitraljezom in čakal. Pod njim se je vila dolina, v katero je vrezal potoček svojo strugo. Ob njej je bila tesno speljana železnica, ki je komaj našla prostora za svojo pot po ozki soteski. Na obeh straneh pa se je širil porasel breg, ki je nudil zavetje četi.

Andrej je pomislil: »Kako lep je ta košček prirode, kazi ga le železniška proga, ki se zahrbtno vije v daljavo.«

Vse naokrog je vladal mir in če si malo bolj prisluhnil, si slišal šumenje potočka, ki je brezskrbno poskakoval in se veselil lepote svoje okolice.

Andreju se je zdelo okrutno, da bo prišel skozi to neomadeževano lepoto vlak, oklopnik s tujimi vojaki, ki bo prinesel v to mirno sotesko morijo in klanje. Želel si je, da bi bil kje drugje, da ne bi sprožil v to divjo lepoto svoje morilno orožje, toda vedel je, da bo moral to storiti, pa čeprav se mu je zdelo to okrutno in neprizanesljivo do narave.

Najprej v Ribnici, nato pa, nedavno tega, so tudi v Sodražici ustanovili čebelarstvo družino. Slika je z ustanovnega občnega zboranja v Sodražici. Foto Mohar

Obiskal sem Poljansko dolino

Ponudila se mi je ugodna priložnost za obisk Poljanske doline, krajev, kjer sem pred devetnajstimi leti nekaj časa delal kot aktivist. Megla se je usedla globoko nad Krko, ko smo zgodaj zjutraj krenili na pot, polno spominov na dni NOB. Skozi obnavljajoče se Dolenjske Toplice, skozi znano topliško dolino, Poljane, Črmošnjice, mimo Tajčbirta skozi prazne vinograde pod Semičem in že smo vozili skozi partizansko metropolo Črnomelj, ki se že sedaj pripravlja, da bi prihodnje leto kar najbolj svečano sprejel goste ob 20-letnici prvega zasedanja SNOS. Nove stavbe, stolpnice, nove ulice, vse to je slika novega Črnomlja...

Vse bliže smo bili Poljanski dolini in njenemu središču — Starem trgu, ki je bil to jutro ves v pripravah na praznovanje dneva mrtvih. Na pokopališču je bilo veliko ljudi. Posebno lepo so okrasili partizanske grobove, škoda le, da še niso postavili primernega nagrobnika.

Ko sva potem koračila z ženko proti Predgradu, sem se spet in spet spominjal, kako smo pred 19. leti prišli v ta kraj aktivisti OF, da smo se vključili in vežbali v treh bataljonih sedmega korpusa,

ZAKAJ SO AFRICANI ČRNI?

Africani imajo črno polt ko pridejo na svet. Najprej so skriljastorumeni barve, drugi dan so rjavkastorumeni in šele čez šest tednov je njih koža črna. Ta temna afriška polt je potrebna kot varstvo spričo hudih sončnih žarkov, ki so jim Afričani posebno izpostavljeni. Sami po sebi vemo, kako nas peče koža, če smo predolgo na hudem soncu. Saj sonce ne izžareva zgolj vidnih žarkov, marveč tudi nevidne. Neke vrste teh nevidnih žarkov so ultravioletni žarki, ki nam povzročajo hude opekline. Spričo tega se telo samo zavaruje, saj ima na zgornji plasti kože posebno varovalno plast. Ta sestoji iz rjavega barvila: to so tako imenovana pigmentna zrnca, ki nastajajo iz krvi. Pigment prestreza škodljive žarke in varuje notranje plasti kože. Zato so rjavi ljudje, ki so veliko na soncu.

ki je bil tedaj v tej vasi prelepe Poljanske doline.

Pri nekdanjem gradu, ki je bil med vojno porušen, sva obstala. Sedaj je v njem združni dom, kinodvorana, trgovina in šola. Na zidu je tudi spominska oznaka, da je bilo tu zbirališče sedmega korpusa. Kar milo se mi je storilo, ko sem stopal potem po vasi in se spominjal: tu je bila naša komanda, tu smo prirejali mitinge, tu smo se učili, tu spali, tam so bila naša stražarska mesta itd. Vse se mi je zdelo tako domače, blizu, kakor bi ne bila vmes dolga leta. Pa tudi malokdo me je še spoznal, da sem jaz tisti Učo, ki je pred devetnajstimi leti učil njihove otroke. Nekdanji pionirji so sedaj že odrasli državljani...

Bojzen pred nočjo nas je pregnala, da smo krenili proti domu, tokrat proti Zagozdecu, mimo Nemške loke in skozi lepe jesenske gozdove proti Doblčki gori, posejani z vinogradi. Pred nami se je odpirala lepa panorama vseh teh gorc vse do Črnomlja in proti Ozlju v ozadju.

Marjan Tratar-Učo

PREDGRAD

Tudi letos je bila ob dnevu mrtvih na pokopališču v Starem trgu lepa komemoracija. Miha Kranjc je govoril o tem dnevu, ko počasti spomin mrtvih, predvsem tistih, ki so za svobodo žrtvovali življenje. Pri komemoraciji je sodelovala predgrajska gasilska godba ter moški pevski zbor.

Pred kratkim je imel Jože Dolar, član lovske družine Predgrad, spet srečo. Ustrelil je težko divjo svinjo.

Predšnjo nedeljo je imela predgrajska lovska družina skupen lov. Član LD Drago Aupič je ustrelil divjega merjasca, Rudi Majerle pa je v visoki praproti pomotoma ustrelil medveda, misleč da je merjasec.

Predgrad je dolg blizu 1000 metrov, ima pa okrog 300 prebivalcev. Poštni nabiralnik je nameščen prav na koncu vasi. Ljudje tu pravijo, da bi bilo bolje, če bi namestili še en nabiralnik sredi vasi.

Elektronarkoza v boju proti bolečinam

Kirurzi in anesteziologi ne vedo, kako nova metoda deluje, vendar so gotovi, da je v nekaterih pogledih boljše kot dosedanje kemijske.

BOLNIŠNICA NIMA TEŽAV

To se je dogodilo že v začetku 1961. leta. V operacijsko sobo medicinskega centra univerze v Jacksonu so pripeljali sedemindesetletno bolnico. Najprej je dobila injekcijo, nato pa so opravili še lokalno anestezijo grla, da so kirurzi lahko vložili cev za dihanje. Nato so dve majhni srebrni elektrodi pritrdili ob njeni slepoočnici. Tehnik je obrnil stikalo. V sobi se je zaslislalo tiho brnenje električnega toka. Njegova moč ni presežala 50 miliamperov - količino, ki ni bila nevarna, a je bilo dovolj, da je žena v 30 sekundah zaspala.

Pod narkozo je bila pol ure, nato pa ji je manj kot minuta zadostovala, da se je popolnoma osvestila. Povedala je, da se počuti dobro in da ne občuti nikakršnih težav in nelagodnosti.

Prva operacija ob pomoči električne narkoze ali električne anestezije, kot jo nekateri tudi imenujejo, je uspešno minila. Več deset poznejših primerov uporabe električnega spanja je opravičilo zaupanje v njegovo koristno delovanje in odprlo pot k vedno širši uporabi.

PREDNOSTI

Kot zagotavljajo izumitelji elektronarkoze in tisti, ki so jo že uporabili, so njene prednosti v tem, ker deluje hitro in neposred-

NEKAJ ZA SOFERJE

Različne države različno kaznujejo prometne prekrške. Tako so upravne oblasti v libanonskem glavnem mestu, kjer se v zadnjem času prometne nesreče zelo množijo, izdale pred kratkim svojevrsten ukrep. Vsi prometniki so dobili namreč nalog, vsakega prometnega kršitelja takoj odpeljati k najbližjemu brivcu, ki ga na njegov račun ostriže do kože. Tako, upajo oblasti, bodo ljudje le malo bolj pazili med vožnjo. (Pri moških bo še nekako šlo, toda kaj, če bo kršitelj ženska!?) — Ali morda ne bi veljalo kaj takega uvesti tudi pri nas?

no in ne izzove nikakršnih duševnih sprememb. Pri njej ne prihaja do kakršnegakoli delovanja na mestih lobanje, kjer so pritrjene elektrode ali kjer prihaja oziroma izhaja iz glave električni tok. Še posebno pomembno je to, da ne prihaja do sprememb pri delovanju srca. Hitrost prebujanja pacienta in hitrost padanja v nezavest sta dve izmed velikih prednosti.

Na drugi strani pa je večina kemijskih anestetičnih snovi potrebno precej več časa, da prodrejo do bolnikovega živčnega sistema, razen tega imajo še nekatere slabe lastnosti. Tako na pri-

mer pri uporabi etra poraste količina sladkorja v krvi, razen tega pri njegovi uporabi prihaja do kašljanja, bruhanja in krčev v grlu, včasih pa se pojavijo opekline in rdeči kožni madeži. Kloform v nekaterih primerih privede do hepatitisa, kot posledica hrbtenične anestezije pa se lahko pojavijo krči. Seveda to še ne pomeni, da so kemična sredstva zanič. Veliko so pripomogla k napredku kirurgije in so popolnoma gotova in varna, če jih uporabimo pravilno.

VPRAŠANJE BREZ ODGOVORA

Kako deluje električna narkoza? Na to vprašanje do sedaj še niso mogli odgovoriti in to niti

tisti kirurzi in anestetiki, ki so to metodo izdelali. Samo to vedo, da električni tok deluje na »centre za spanje« v možganih. Nekateri znanstveniki menijo, da električni impulzi blokirajo »kontrolno prebujanja« v možganih, pa bolnik zato spi oziroma se ne zaveda tega, kar se z njim dogaja.

Vendar pa so pozitivni učinki elektronarkoze dobro proučeni. Tako ni nevarnosti, da bi bolnik doživel šok ali pa po operaciji delovanje srca in krvotoka ne bi bilo normalno. Zaradi tega so opravičljive trditve, da je električno narkozo lahko uporabiti pri vsaki operaciji, razen pri operacijah glave.

V nekaterih primerih so morali uporabiti nekoliko močnejši tok, vendar nikoli več kot 90 miliamperov. Po prvih poskusih so vsakega bolnika pregledali s pomočjo psiholoških testov in niti v enem samem primeru niso odkrili sprememb v duševnosti.

KOŽNA BOLEZEN — AKNE

NAPAČNA PREHRANA

Nepravilna prehrana utegne zelo škodovati. Če hočemo, da se stanje ne bo slabšalo in da ne bomo nosili vse življenje neprijetne posledice, brazgotinice in razširjene pore, se držimo vsaj delno diete in se pravilno ne-
gujemo.

Ne nadleguje samo žensk, marveč tudi moške. Pojavi se predvsem v puberteti. Lahko je samo prehodna in po kakem letu izgine. Če je kožna bolezen dedna, je resnejša in se je skoraj popolnoma ne moremo iznebiti, pač pa nam s pravilno nego in prehrano uspe bolezen znatno ublažiti.

Mozolji, črni zajedanci in razširjene pore, se pojavijo na obrazu, hrbtu in celo na prsih. Niso nalezljivi niti nevarni, pač pa zelo neprijetni.

Kdor se ni pripravljen odreči

čokoladi, svinjskemu mesu in masti, orehom, ribjim in mesnim konzervam, prekajenemu mesu in jajcem, bo zastoj hodil od zdravnika do zdravnika, da bi mu pomagal do normalne in zdrave kože. Prav tako slabo vpliva alkohol ali nikotin. Uživajmo hrano, bogato z vitamini: sadje, zelenjavo, solate, sadne sokove, pusto meso in ribe. Kisli in ostro začinjeni hrani se izogibajmo.

Sonce, zrak in morska voda zelo dobro dé koži, zato ni čudno, da se v poletju stanje izboljša.

POTRPLJENJE

Prav tega mladim ljudem manjka. Ker si zajedavce in mozolje iztiskajo, se bolezen še do-
sti poslabša. Seveda pa kože spet ne smemo zanemariti. Zvečer si jo očistimo s čistilno obrazno vodo, nato kožo splaknemo s toplo in hladno vodo. Dvakrat tedensko uporabljajmo aseptin milo.

Slovar tujk v tekstilni industriji

Tweed (tvid) je groba tkanina iz debelih volnenih niti. Površina blaga je zelo vlaknasta, vezava je keper ali konicasti keper. Večkrat je vzorec kariran. Tkanina je trpežna in prožna in navadno ročno tkana. Uporabljamo jo za športne plašče in površnike in je že sedanji nekaj zim izrazito modna tkanina.

Loden je znano, skoraj nepremočljivo sukno za lovske in športne obleke, močnejše kvalitete tudi za izdelavo nabrtnikov in krušnih torb.

Škotsko sukno ima značilne velike kariraste vzorce. Je iz čiste volne.

Velurji za plašče so iz naj-

boljše volne, dražji tudi iz velblodje dlake. So zelo mehki, močno kosmateni, toda občutljivi pri nošnji. Tkanji so kot dvojno blago, le nekoliko polsteni. Uporablja se kot blago za ženske plašče.

Wattelin (vatelin) uporabljamo kot vmesno podlogo pri ženskih oblekah. Vatinin ni tkanina, temveč redka in kosmatena pletenina. Navadno je iz kratkodlaknate volne, včasih pa tudi iz bombaža. V promet prihaja v beli, črni, rdeči in modri barvi.

Ščitni trak - lisiera je podloga za hlačni in krilni rokav. Tkanina je močno škrobljena. Je sive, črne in rjave barve.

ZENIN BREZ HLAČ

V gostilni je bilo veselo. »Le dajmo ga, France, dokler si še fant,« je kričal sosed Križ. »Danes teden ga ne boš več. Ti žena ne bo pustila!«

Vse omizje je planilo v smeh, da se je miza majala, France je požrl zbadljivko in se še sam zasmel.

»Pa na zdravje in veliko sreče v bodočem zakonskem stanu,« je Križ dvignil kozarec in trčil s Francetom. Zdravice so se vrstile in pozno ponoči je France prikolovratil domov.

Slovo od fantovskega stanu je pošteno obravnal. Od poroke z Zakrajškovo Micko ga je ločilo še sedem dni. Niti sam si ni mogel predstavljati, kako je to vse hitro prišlo. Sosed Križ, ki ga je ženil in je bil z Zakrajškovimi celo nekaj v sorodstvu, je to

stvar lepo uredil. Micka res ni bila lepa in tudi njene vrstnice so bile vse že dolgo poročene, bila pa je skrbna in delovna in tako ženo je France predvsem potreboval na svojem posestvu. Saj tudi sam ni bil najlepši pa tudi že precej v letih je bil. Najbrž bi ostal večno samec, če ne bi bilo Križa. Sedaj pa je bila stvar lepo urejena, le še novo poročno obleko si da napraviti. Kake temne obleke si France še svoj živ dan ni kupil, saj taki se vse prej pozna in tudi oguli se prej. Zaradi sebe mu še ni bilo toliko, pa Micka je tako rekla, da mora biti za poroko čedno črno oblečen. Toda obleka je draga in Francetu je bil denar skoraj ljub-

ši kot Micka. Premišljal je, kako bi napravil, da bi prišel ceneje skozi, pa se je spomnil, da ima oče še dober črn suknič, le hlače ni več, hlače bo treba nove.

V takem razmišljanju je France zaspal.

V ponedeljek se je France odpravil v sosednjo vas do krojača Lukeža in si dal pomeriti nove hlače. Ko sta se po dolgem prekanju le pogodila za ceno, je France Lukežu še zabičal, da morajo biti hlače do četrtega gotove. Krojač je obljubil, da jih bo poslal še prej, najpozneje pa do četrtega zvečer.

Prišla je sreda, hlače ni bilo od nikjer. Tudi v četrtek jih ni bilo.

Pride petek — hlače od nikoder. Ko se je zmračilo France ni več strpel doma. Kot huda ura in grdo preklinjajoč je pridivjal k Lukežu:

»Kje so moje hlače?« je zarjul, ko je treščil v hišo.

»Ježeš!« je zastokal Lukež in se z vročim likalnikom v roki sesedel na stol. Od velikega dela in naročil je na Francetove hlače popolnoma pozabil. »France, lepo te prosim, nikar ne kriči. Vse bo še prav, le potrpi. Takoj se jih bom lotil — vso noč bom delal. Jutri do zore in za poroko jih boš že imel. Sam s kolesom ti jih bom pripeljal,« je krojač miril Franceta.

»Če boš prepozen, ti bom vse kosti polomil, da veš!«

»Vem, vem. Če ti obljubim, po-

Zastrupljena hrana

Med zalogami hrane so v ZDA odkrili z radioaktivnim žarčenjem zastrupljeno hrano. Strokovnjaki izjavljajo, da se je hrana zastrupila zaradi atomskih eksplozij, ki so jih lani izvedli v ZDA in v Sovjetski zvezi. Nevarnost izvira od stroncija 90, cezija 137 in joda 131. Zadnji radioaktivni element izginje že po dveh mesecih. Učinki pa menijo, da bi se v prihodnosti zaradi jedrskega poskusa ta nevarnost spet pojavila.

Stroncij 90 se nabira v kosteh, kjer se zadržuje več let, v organizmu pa lahko povzroči levkemijo. Švedski strokovnjaki so pred kratkim odkrili, da lahko stroncij 90 povzroči tudi genetske poškodbe. Laboratorijske živali, ki so jim dajali stroncij 90, so imele n. pr. iznakažene potomce. Cezij 137 škoduje vsemu organizmu, defekte pa povzroča tudi na potomcih.

Ameriški gospodarstveniki so uvedli poseben postopek čiščenja mleka, zastrupljenega z radioaktivnimi drobcami. Sveže mleko je namreč vsebovalo 80% vsega stroncija, ki so ga lani prejeli Američani s hrano. Strokovnjaki menijo, da bi mogli postopek čiščenja čimbolj razširiti. Prvo meritve radioaktivne zastrupitve v Ameriki je izvedla zasebna orga-

PREMOG-KOCKOVEC

Uporabljamo droban kockovec; če je debel, ga zdrobimo do velikosti jajca. Tako hitreje zgori in da močno žerjavico, ki v zaprti peči ali štedilniku dobro in dolgo greje.

RAZPIS

»ISKRA«, TOVARNA ELEKTRICNIH APARATOV
LJUBLJANA, SAVSKA c. 3

sprejme za OBRAT DOBREPOLJE

- ◇ KV. ELEKTROMECHANIKE
- ◇ KONTROLORJA in
- ◇ PLANERJA PROIZVODNJE

Interesenti naj pošljejo ponudbe Splošnemu sektorju tovarne, Ljubljana, Savska c. 3.

nizacija s pomočjo federalne zdravstvene službe. Merili so v prvih šestih mesecih preteklega leta, torej nekaj mesecev po drugi seriji jedrskih eksplozij.

Vzorci hrane otrok in mladine so pokazali, da absorbirajo otroci s svojo hrano za polovico manj radioaktivnih delcev kot mladina. Toda telesna teža enoletnega otroka je šestkrat manjša od teže odraslega človeka, zato je koncentracija radioizotopov v organizmu otrok trikrat večja kot pri odraslih. Če upoštevamo pri tem še veliko občutljivost otrok, vidimo, da je radioaktivno zastrupljenje njihove organizme najbolj prizadelo.

720 VZROKOV ZA SMRT

Tajno poročilo ameriške administracije za astronautiko navaja na mišljenje, da je pravi čudež, ker je kozmonavt Gary Cooper pri vesoljskem poletu ostal živ. Posamezni deli projekta Mercur in oprema so bili polni napak. V dokumentu, ki so ga pred kratkim objavili za javnost, navajajo, da polovica izdelanih delov ni delovalna tako kot bi morala in da je povprečno vsaka kapsula imela okoli 500 defektov. Povprečno v vsakem izmed šestih vesoljskih poletov s človekom po 10 naprav ni moglo delovati. Najhujšemu so se astronauti izognili le z ročnim krmarjenjem in s svojimi sposobnostmi.

Le izurjeni gasilci so kos nalogi v primeru požara ali ostalih elementarnih nezgod, prav zaradi tega se v gasilskih vrstah izpopolnjujejo gasilci. — Eno izmed tekmovanj v Ljubljani.

VSAMOGAR BO ZANIMALO ...

Nekaj primerov: v kabini majorja Cooperja so odkrili prek 720 okvar, med katerimi jih je bilo 526 posledica nepravilne izdelave, tako na primer detonatorji, namenjeni vzvratnemu gibanju, niso delovali, ker je bila vstavljena premajhna količina goriva.

OGREVANJE REK

V švedskem inštitutu za hidroenergetiko so znanstveniki in tehniki iznašli način, po katerem je mogoče rešiti problem odstranjevanja ledu z rek brez dragih ledolomilcev. Njihova metoda je zelo preprosta: na dno reke je treba položiti cevi iz plastične mase, ki so na več mestih preluknjane. Zrak, ki se pod pritiskom spušča v te cevi, odhaja skozi odprtine in vzburka vodo na dnu. Topla voda z dna se dvigne do površine in tako prepreči zmrzovanje. Ta način že nekaj let preizkušajo na več manjših in večjih rekah.

ZAKAJ V JASNIH NOČEH BOLJE SLIŠIMO?

Kadar je jasna, poletna noč, se sleherni šum dosti bolje in daljši sliši. Tako slišimo bolj razločno piskanje lokomotiv, tuljenje siren na ladjah, hupanje in trušč motornih vozil. To zato: hitrost zvoka je 333 m na sekundo, a je odvisna tudi od temperature. Čim toplejši zrak, tem hitreje se širijo

zvočni valovi. Malokdaj pa je ozračje tako mirno, da bi bila povsod ista temperatura. V toplih dneh je zrak blizu zemlje toplejši kot oni nad njim, tako da se premika zvok spodaj bolj hitro kot zgoraj in se porazgubi v višje lege. Narobe je v jasnih nočeh. Zemlja se je ohladila in tudi zrak je tik nad zemljo hladnejši kot v višjih plasteh. Spodaj se zvočni tokovi počasneje premikajo kot zgoraj in se naklonijo nazaj k zemlji. Tako pride veliko več zvočne moči k poslušalcu ponoči kakor pa čez dan.

»VIDEOFON«

Na relaciji Moskva—Leningrad, ki je dolga blizu 650 km, so nedavno uvedli prvo redno televizijsko-telefonsko linijo. Skoraj ob istem času so odprli tudi televizijsko-telefonsko linijo med Moskvo in Kijevom, dolgo 900 km. Tako je sedaj moč »videofonirati« ne le med Moskvo in Leningradom oz. Kijevom, temveč tudi med Kijevom in Leningradom, na razdalji več kot 1500 km.

Človek, ki se pogovarja, sedi za mizo, na kateri je mikrofona. Pred njim ležita dva televizijska sprejemnika. Na enem vidi lastno sliko, na drugem pa človeka, ki govori na drugi strani linije. Prenos gre po kanalih, ki služijo moskovskim, leningrajskim in kijevskim televizijskim postajam za izmenjavo svojih programov.

tem velja. Navsezgodaj bom prišel, boš videl, to bodo hlače, da lepših nisem še naredil. Zanesi se!»

France je brez besed odšel. Natančno ob pol osmih drugi dan je stopil krojač pred Francetovo hišo s kolesa, ob osmih pa bi bila poroka. Tako se je prepotil, da se je kar kadilo z njega, skozi okno pa mu je France že grozil s pestmi: »Prokleti žnidar, kje imaš hlače?»

Lukež je urno segel na prtljžnik, kamor je doma privezal zavoj s hlačami — toda groza. Zavoj ni bilo nikjer. Na divji vožnji ga je izgubil. V hipu je obrnil kolo in kot strela zdrvel nazaj, odkoder je prišel.

Na sredi poti med svojo in sosednjo vasjo je srečal cigana, ki je bil oblečen v razcapan plašč

na glavi pa je imel zveržen klobuk. Pod pazduho je imel rjav zavoj. Skočil je s kolesa in se postavil pred cigana.

»Ali ste to našli? To sem jaz izgubil!«

»Tako bi lahko vsak rekel.«

»Ampak, tukaj so hlače, ki sem jih naredil za ženina!«

»Res so hlače zavite,« se je zarežal cigan. »Za najdenino mi dajte dvesto dinarjev, pa vam jih dam!«

Lukež je odšel ciganu zahtevano vsoto ter se spet na vso moč zapodil nazaj. Zaradi sigurnosti je zavoj obesil spredaj na kolo. Ko je prišel pred Francetovo hišo je bil pred hišo že tudi godec s harmoniko in voznik, ki naj bi Franceta vozil k poroki, ter polno radovednih ljudi.

Zenin in sosed Križ, ki naj bi

bil Francetu za prič, sta oba hkrati planila iz hiše. Krojača sta potegnili za lase in ušesa in ga s kolesom vred zavlekla v vežo. Obadva sta klela in robantila ter potiskala in suvala Lukeža, dokler ga nista prisuvala v sobo. Tu je mojster ves prestrašen odvil papir — ali, o groza. V papirju niso bile lepe črne hlače, rjave ponošene in zakrpane ciganske hlače, ki so imele na kolenih in zadnji plati velike modre krpe.

Trenutek so vsi trije stali kot okamenjeni, potem pa sta začela France in sosed Križ tako rjuti, da drug drugega nista razumela, krojač pa se je sesedel pred njima kot prazna vreča.

»Prokleta žnidarska uš. Jaz ti bom dal za tvoje lumparije —!«

Več ni bilo slišati, ker je godec medtem pod oknom urezal po-

skočno polko. Še ni začel dobro igrati, ko so priletele skozi vrata tri stvari: najprej mojster Lukež, za njim njegovo kolo, nazadnje pa še ciganove hlače. V tem je v hišo prišel tudi voznik, ki naj bi jih vozil, z naročilom, naj po- hiti, ker je nevesta že nejevoljna.

Tedaj se je izza peči nekdo oglasil napol v jezi, napol v jok: »Hlač nimam. Ta prekleti žnidar me je na cedilu pustil.«

Kot blisk je šlo pred hišo od ust do ust, da ženin nima hlač. Vse se je režalo in krohotalo. Nevesto je bilo tako sram, da je pri priči razdrila poroko in dejala, da o Francetu noče ničesar več slišati.

Tako je ostal France samec do svoje smrti.

Norbert Černe

»Nič še ni izgubljenega. Naslove imam. Za to pa, kako priti do stolov, je pri roki dovolj starih, preskušanih prijemov: prvič običajno poznanstvo, drugič ljubezenska spletkica, tretjič poznanstvo z vlomom, četrtič zamenjava, petič denar. Zadnje je najbolj zanesljivo, toda denarja je malo.«

Ostap je ironično ošinil Hipolita. Velikemu kombinatorju se je vrnila običajna iskričnost misli in duševno ravnovesje. Do denarja bo že nekako prišel. Na zalogi so bili: slika »Boljševiki pišejo pismo Chamberlainu«, čajno cedilce in odprta vrata, da nadaljujejo kariero moža z več ženami.

Skrbel ga je samo deseti stol. Sled je končno bila. Toda kakšna sled? Nejasna in meglena!

»No, kaj bi!« je zagrmel Ostap. »Ne takšne šanse lahko lovimo! Igram z devet proti ena. Seja se nadaljuje! Slišite! Vi! Porotnik!«

Dvanajsto poglavje

LJUDOŽRKA ELOČKA

Slovar Viljema Shakespeara je po dognanju raziskovalcev sestavljen iz dvanajst tisoč besed. Slovar črnca iz ljudožrskega plemena Mumbo-Jumbo sestavlja tri sto besed.

Eločka Ščukina je zlahka in brez ovir opravila s tridesetimi.

Tu so besede, stavki in medmeti, ki

ILF IN PETROV

Dvanajst stolov

45

jih je ujedljivo izbrala iz velikega, bogatega in zvočnega ruskega jezika:

1. Nesramnost.
2. Ho-ho (Izraza: posmeh, začudenje, vznesenost, sovraštvo, veselje, prezir ali zadovoljstvo, odvisno od okoliščin).
3. Znamenito.
4. Mračen. (Uporabno za karsibodi, n. pr.: mračni Peter je prišel, mračni primer, mračno vreme, mračni maček itd.).
5. Mrak.
6. Strahota! (Strahoten. N. pr.: o srečanju z dobro znanko — »strahotno srečanje«).
7. Dečko. (Uporabno za vse znane moške, ne glede na starost in družbeni položaj).
8. Ne učite me živeti!
9. Kot otroka. (Pri kartah: »Namahala ga bom kot otroka.« V pogovoru z najemnikom: »Zdelala sem ga kot otroka«).
10. Siiijajno!
11. Rejen in lep. (Uporabno za oznako predmetov in bitij).
12. Peljiva se z izvoščkom. (Besede možu).
13. Peljiva se s taksijem. (Znancu moškega spola).
14. Po hrbtu ste čisto beli (Šala).
15. Lej ga no!
16. — ulja (Ljubkovalno obrazilo za imena, n. pr.: Mišulja, Zinulja).
17. Oho! (Posmeh, začudenje, vznesenost, sovraštvo, veselje, prezir ali zadovoljstvo).

Preostala peščica besed je služila kot vezni člen med Eločko in prodajalci v trgovinah.

Če bi pogledali fotografije Eločke Ščukine, ki vise nad posteljo njenega moža, inženirja Ernesta Pavloviča Ščukina, ena ena face, druga v profilu, bi zlahka opazili prijetno, visoko, vzbočeno čelo, velike vlažne oči, nasek, da ga ni bolj ljubkega v moskovski guberniji, in podbradek z majhno, s tušem narisano lepotno piko.

Eločkina postava je moškim ugajala. Bila je majhna, da so bili celo zanikrni možički videti ob njej veliki in krepki.

Dvesto rubljev, ki jih je mesечно dobival njen mož v Elektrolestencu, je bilo za Eločko prava žalitev. Štiri leta namreč je bilo od tedaj, ko je Eločka zapazila, da ima onstran oceana tekmičo. Nesreča je zadela Eločko tistega veselega večera, ko je pomerjala zelo ljubko bluzo iz krepdešina. V njej je bila kot boginja.

»Ho-ho!« je vzkliknila in s tem ljudožrskim vzklikom izlila nenavadno zapletena čustva, ki so jo obšla.

Ob tako velikem trenutku je prišla k njej Fimka Sobak. Prinesla je s seboj januarski hlad in francoski modni žurnal. Eločka se je zapičila v prvo stran. Bleščeča se fotografija je prikazovala hčer ameriškega milijarderja Wanderbilda v večerni obleki. Imela je na sebi krzno in perje, svilo in bisere: lahkostnost kroja je bila nenavadna, da se je človeku zvrtilo v glavi. In to je bilo odločilno.

»Oho,« si je rekla Eločka.

To je pomenilo: jaz ali ona!

In nato se je pričela borba z neznano tekmičo onstran oceana, ki pa ji je vedno znova pomagal iz zagate očka milijarder, medtem ko je Ernest Ščukin napenjal vse sile, da bi zadostil bojevitosti svoje Eločke.

Eločka je končno izvedla mobilizacijo. Očka Ščukin je najel posojilo v

blagajni vzajemne pomoči. Več kot trideset rubljev mu niso dali. Silni novi napor so pri koreninah spodrezali gospodarstvo. Treba se je bilo boriti na vseh toriščih življenja. Nedavno tega so prišle fotografije miss v njenem novem gradiču na Floridi. Tudi Eločka si je morala omisliti novo pohištvo. Na licitaciji je kupila dva stola. Ne da bi se posvetovala z možem, je vzela denar, namenjen za hrano. Do petnaistega je preostalo še deset dni in štirje rublji.

Eločka je bahavo peljala stole po Varsonofjevski ulici. Možja ni bilo doma. Sicer pa je kmalu prišel in privlekel s seboj velikansko aktovko.

»Mračni mož je prišel,« je razločno spregovorila Eločka.

»Pozdravljena, Jelenočka! Kaj pa je to? Od kod stoli?«

»Ho-ho!«

»Ne, prav res!«

»Siiijajno!«

»Da, stoli so dobri.«

»Imenitni!«

»Ti jih je kdo podaril?«

»Ho-ho!«

»Kako? Si jih kupila. S kakšnimi sredstvi? Pa ne z denarjem iz gospodinjstva? Saj sem ti že tisočkrat povedal...«

»Ernestulja, nesramnež!«

»Le kako moreš tako ravnati? Saj ne bova imela kaj jesti.«

»Lej ga no!«

»Pa saj to je nezaslišano! Ti živiš preko razmer!«

»Šalite se.«

»Da, da. Vi živite preko razmer!«

»Ne učite me živeti!«

»Daj no, govoriiva resno! Zaslužim dve sto rubljev...«

»Mrak.«

»Podkupnin ne jemljem, denarja ne krađem in ponarejati ne znam...«

»Strahota!«

Ernest Pavlovič je utihnil.

»Veš kaj,« je dejal končno, »tako ni moč živeti.«

BRANKO COPIC:

Oslovska leta

— Kdaj pa se bo to začelo? — se je mudilo Baju.

— Ne boj se, vse boste zvedeli ob svojem času, — je rekel Mile. — Samo glejte, da Smit-donja ničesar ne izve o tem.

— In Bobo Pujs? — doda Baja.

— Eh, kakšna bojna skupina pa ste, če ne morete pridobiti za stavko niti svojega sošolca! — nas je pokaral Mile Škorić. — Če nas Bobo izda, naj bo sram ves tretji razred!

— Res je, prav imaš, brate sladki! — je pri-znal Hamid Rus.

Naslednje dni smo trmasto pridobivali za stavko mlajše dijake. Krsto Bolha je znal malčke navdušiti za upor tako spretno in s takim uspehom, da so mnogi od njih nestrpnost poskakovali: — Ih, le kdaj bo že tisti dan, ko ne bomo jedli!?

Baju Bajazitu je šel posel najtežje od rok. Kakor hitro je koga od malih poklical v stran, jo je molček ko strela ucrl preko dvorišča ali pa je ves trepetajoč začel prositi odpuščanja: — Nisem, Baja, res ne! Lažejo, da sem bril norce iz tebe. Ne bom nikoli več, nikoli več! Na, članarino plačam.

Ko pa se je za trdno prepričal, da ga Baja res ne bo mlatil, je pobožno poslušal in zvesto pritrjeval:

— Tudi jaz sem zraven! Nočem biti izda-jalec!

Moja naloga je bila, pridobiti Boba Pujsa. Ko sem ga povabil, da greva na sprehod za konvikta, je nezaupno odbil:

— Ne grem. Lahko da me čakata Baja ali pa De-De-Ha.

— Pa pojdiva na cesto, k Uni.

— Lahko.

Previdno sem mu omenil stavko in dodal:

— Vsi so prepričani, da se boš pridružil in verjamejo v tvojo častno besedo.

— Res vsi? Tudi Baja? — je Bobo nezaup-ljivo vprašal.

— Tudi Baja, seveda.

— Pa De-De-Ha?

— De-De-Ha tudi. Pravi, da se brez tebe ne pridruži nobenemu uporu.

Bobo je kar zasijal in se zasmeljal ves sre-čen, ko da bi čul ne vem kako veselo novico.

— Ne boj se, grem z vami čez drn in strni! Samo sporoči, kdaj se bo to začelo.

Ko sem šel od njega, sem začuden pomislil:

— Glej no, saj Bobo je čisto v redu dečko! Kako da tega prej nisem opazil?

Dnevi so nam tekli strašno počasi in so bili prepolni čudnega nemira in pričakovanja. Imeli smo občutek, da nas izza vsakega ogla opazuje nekaj neznanega in da bo vsak čas zavpilo: — Hej, mali, kaj pa počneš?!

Končno nam je neko nedeljo zvečer dejal Mile Škorić:

— Obvestite mlajše razrede in bodite pri-pravljeni. Stavkati začnemo jutri zjutraj! Nihče ne sme k zajtrku!

XXV.

Zbudilo se je jutro, prepolno svečanega ne-mira, ko da je konvikta pred velikim izpitom.

Stavka!

Res, bil je izpit sloge, tovarštva, poguma. Tovariš se je oprl na tovariša, razred na razred. Najmlajši dijaki so z zaupanjem gledali v svoje starejše tovariše, osmošolce, ki so mirno je-mali svoje knjige in odhajali v šolo, ne da bi se menili za zajtrk.

— Dajmo, dečki, pohitite! — je priganjal Mile Škorić pri vratih. Tako je pričakal vse konviktaše in poslednji še sam krenil za vsemi.

Skozi Bihać smo stopali ponosno, ko da pred nami vihra zastava upora. Ko smo prišli na most, se je s čela kolone oglasila uporna pesem:

V hudem boju krvavijo
bratje konviktaši...

Naša skupina je pesem krepko poprijela. Tr-govčiči so začudeno pritekli k vratom. Policaj-šico je presenečen obstal na mestu ko hipov bog, debeli sodavičar Saban pa je navdušeno zaklical:

MLADOLETNIKA V 13 + 1 GOSTIŠČU

»Kšeft je kšeft, klobasa je pa klobasa«

DVA MLADOLETNIKA OBISKALA 14 GOSTIŠČ V KOČEVJU IN BLIŽNJI OKOLICI V TRINAJSTIH STA DOBILA VSE VRSTE IN KOLIČINE ALKOHOLNIH PIJAČ, KI STA JIH NAROČILA, V ŠTIRINAJSTEM PA SE JE ZATAKNILO IN STA SE MORALA ZADOVOLJITI Z LIMONADO »VES, TI SI SE PREMLAD IN TI NE BI SMELA DATI ALKOHOLA« — PA MU JE VSEENO DALA V GOSTILNI POSTREŽE OTROK OTROKU S POL LITRA VINA »FANTA, PREMLADA STA. DOBITA LAHKO LE LIMONADO, MALINOVEC, SADNI SOK, KISLO VODO IN SIFON.«

POSVET PRED AKCIJO

— November, mesec boja proti alkoholizmu je tu. Kaj ukreniti? smo oni dan razmišljali z nekaterimi predstavniki občinskega odbora RK.

— Preizkusimo gostince, če točijo alkoholne pijače mladoletnikom. Sprejeto.

KAJ PRAVI ZAKON?

Zakon o prekrških zoper javni red in mir (Uradni list LRS 38/59) člen 18, točka 5:

... kdor da v javnem prostoru alkoholne pijače mladoletniku, ki še ni star 16 let... se kaznuje z do 10.000 din denarne kazni...

SE ZADNJA NAVODILA

V posadki za akcijo smo: predsednik komisije za borbo proti alkoholizmu pri občinskem odboru RK Kočevje, učenec 8. razreda osemletke, star 14 let in vajenec (1. letnik), star 15 let (vajenci dobivajo namreč v gostilnah prepogosto alkoholne pijače) in jaz, novinar. Še zadnja navodila mladoletnikoma:

— Tu imata vsak 1000 din. V gostiščih zahtevajta vse vrste alkoholnih pijač: od likerjev, do vina pa tudi žganje lahko. Pijačo po »nerodnosti« razlijta po točilni mizi ali mizi, lahko jo zlijeta pod mizo, če vaju nihče ne vidi ali pa jo v skrajnem primeru pustita na mizi in, če je treba, se zgovorita, da morata na stranišče.

KOLODVORSKA RESTAVRACIJA 1:0 ZA NAS

Pri akciji smo bili precej neprevidni. Pred vsako gostišče smo se vsi skupaj pripeljali kar v fičko. V gostišče pa smo vstopali včasih skupaj, včasih ločeno. V kolodvorski restavraciji sta mladoletnika takoj dobila zahtevana jajčna konjaka. 1:0 za nas.

»KAR ZAHTEVAJO, DAM«

Pri Kmetu je pri točilni mizi naročil mlajši:

- Vino.
- Kakšno?
- Kakšno pa imate?
- Belo, črno, cviček.
- Pa mi dajte cviček.
- Ko ga je dobil, ga je malo pokusil in ga skritiziral:
- Uh, je zanič. Če bi vedel, ga ne bi naročil.
- Natakarica:
- Oh, otrok.
- Mladoletnika sta pustila pijačo

in šla. Nekdo se je vmešal:

— Ne bi jim smela dati pijače, saj vidiš, da sta otroka.

Natakarica:

— Kar zahtevajo, dam.

PRI LOVCU NIČ BOLJŠE

Pri Lovcu sta mladoletnika sedla v temen kot, medtem ko so bili vsi ostali gostje pri točilni mizi in razpravljali, če je tisti »plavac«, ki ga pijejo, res »plavac« ali ne. Mladoletnika sta na-

»Kšeft je kšeft«, je dejala in dala mladoletnikoma alkohol...

ročina konjak. Natakarica je mladima gostoma prižgala še luč in jim prinesla dva konjaka. Nekdo je posredoval, naj jim da majhnega, ker sta premlada za velikega, a opozorilo ni nič zaleglo. Mladinca sta zlija pijačo v kot in... na vrsti je Rog.

»KŠEFT JE KŠEFT«

Tudi pri Rogu sta mladoletnika naročila konjak. Ko je naš predsednik komisije za borbo proti alkoholizmu posredoval, češ:

— Mleka jima dajte, je natakarica odgovorila:

— Kšeft je kšeft, klobasa je pa klobasa.

— Mladim pa ja ne bi smeli točiti alkoholnih pijač, je vztrajal predsednik, pa je bil takoj pobit:

— Pa mladih je v gostilnah največ, posebno v kavarni.

Potem sva še zvedela, da bi morala priti malo prej in bi videla cirkus, ko sta »tista dva pijančka« iz Opreme razbijala kozarce. Konjaka sta romala seveda spet pod mizo.

»TU PA NE BOVA DOBILA ALKOHOLA«

Ko smo šli proti kavarni, sta fanta menila:

— V kavarni in hotelu pa ne bova dobila alkohola. V hotelu sploh ne, če je Pepca v službi.

Komaj sem stopil v kavarno, že sem moral loviti ravnatežje. Pogledam pod noge, v kaj sem se

spotaknil in vidim, da se je v mene zaletel triletni otrok. Tam pri glasbeni skrinji pa sta kobacala še dva, ki sta bila še mlajša. Več mladincev je bilo zbranih okoli šaha.

... in naša dva mladoletnika? V kavarni in hotelu sta bila postrežena z alkoholnimi pijačami.

ČRNA OVCA MED GOSTINCI

— V delavski restavraciji bova prav gotovo dobila, kar bova naročila, sta prepričljivo menila naša fanta. Pa ni bilo tako. Ko je novi upravnik slišal njuno željo, je dejal:

— Fanta, za alkohol sta premlada, lahko pa dobita sadni sok, imonado, malinovec, kislo vodo ali sifon.

In fanta sta naročila limonado. Ko smo bili spet zunaj, sta mečila:

— Če naju bi stregla nataka-

rica, bi prav gotovo dobila tudi alkohol.

»TI SI PREMLAD ZA ALKOHOL«

V gostilni Pugled sta fanta spet naročila konjak. Ko jima je natakarica naročeno prinesla, je dejala mlajšemu:

— Veš, tebi ne bi smela dati.

— Zakaj ne?

— Premlad si še

Premlada sta bila oba, a sta dobila. Torej natakarice vedo, da mladoletnikom ne smejo točiti alkoholnih pijač, le ne drže se tega.

OTROK POSTREŽE Z ALKOHOLOM OTROKA

Alkoholne pijače sta naša mladoletnika dobila še v vseh gostilnah, ki smo jih obiskali, to je v restavraciji Rudnik (tu je natakarica dejala, da mladoletnikoma ne bi dala več pijače, če bi še zahtevala. »Za tako mlade je dovolj en kozarček«), pri Tršiču, v gostilni pri rudniškem kinu, v Želinah (»Pod skalco«), v Klinji vasi (»Pri treh lipah«) in v Stari cerkvi (Gostišče pri kolodvoru).

V Klinji vasi je v gostilni stregla mladinka, ki je povedala, da hodi v osmi razred osemletke »Jože Šeško« v Kočevju. Mladim gostoma je hitro postregla s pol litra vina, samo sladkega ni imela. No, sicer je bilo pa tudi kislo dobro za zlivanje v kot.

V gostilni v Stari cerkvi (pri kolodvoru), kjer sta naša mladina-

November — mesec boja proti alkoholizmu

ca dobila žganje in češnjevo vino, je bil v neki pijani družbi otrok, star kakih 10 let, ki je kadil cigareto po vseh predpisih kadilske umetnosti.

KDO IMA PREDNOST: GOSTINCI ALI DRUŽBA?

»Kšeft je kšeft«, je dejala natakarica pri Rogu, kar pomeni, da so koristi gostincev take, da čimveč prodajo, ne glede, komu in kakšno škodo lahko s tem nekom povzročijo. Koristi staršev in družbe pa so, da v družinah in družbi ni pijancev. Mladi in stari pijanci namreč ne delajo škode in sramote samo sebi, ampak tudi svojim družinam in vsej družbi. Zakon, ki govori, da mladoletnikom ni dovoljeno točiti alkoholnih pijač, ima prav gotovo namen, zaščititi koristi posameznikov in družbe. Seveda pa bo zakon le mrtva črka na papirju, če ne bomo poskrbeli za njegovo izvajanje vsi, ki smo za to odgovorni, posebno pa gostinci. Prepričani smo, da večina gostincev, predvsem pa upravniki gostinskih obratov, za ta zakon vedo, žal pa niso napravili vse, da bi ga člani njihovih kolektivov tudi izvajali. Prav tako verjamemo, da naša dva mladoletnika ne bi dobila alkoholnih pijač, če bi ju stregli upravniki (kot je bil to primer v delavski restavraciji), vendar so upravniki poklicani, da seznanijo z dolžnostmi vse člane svojega kolektiva in da tudi poskrbe za dosledno izvajanje zakonov in predpisov.

Jože Primec

ZA SMIEH

Franci in Breda se vračata s svojim fičkom iz vesele družbe domov. Oba sta preveč pogledala v kozarec. Naenkrat Franci krikne:

»Za božjo voljo, Breda, kaj pa počneš! Saj voziš po pločniku!«

»Je to mogoče?« se začudi Breda. »Ali ne šofiraš ti?«

Natakar kolegu: Zakaj tega dedca ne vržeš ven?

— Zakaj pa?

— No, kaj spi že vse popoldne.

Samo t. at se je zbudil.

— Naj siromak spi. Sicer pa, vedno ko se zbudi, me pokliče in plača, potem pa spet zaspi.

Mladi avtomobilist je tako krepko zgrešil cestišče, da se je znašel z vozom vred v veži občestne hiše. Povsem brez glave je zamrmral začudenemu stanovalcu:

»Oprostite, v Kranj sem se namenil.«

Ta je odgovoril: »V Kranj? Kar naravnost, nato skozi kuhinjo in čez zadnja vrata, potem pa na levo...«

Za boljšo raziskavo našega podzemlja

V soboto in v nedeljo, 9. in 10. novembra so se zbrali v koči jarmarskega društva Ribnica pri Francetovi jami člani UO društva za raziskavo jam Slovenije ter se pogovorili o problemih ter uspehih posameznih jarmarskih klubov, kakor tudi o nabavi jarmarske opreme, o zaščiti prostorov pri jamah itd. Sejo je vodil predsednik DZRJS Ivan Gams, med drugimi pa so se udeležili tudi sekretar organizacijskega komiteja IV. speleološkega kongresa dr. Valter Bohinec, prof. Kunaver, načelnik za jamski turizem

hvaliti idrijske in ljubljanske jamarje.

Prisotni so bili mnenja, da je treba čimprej urediti registracijo jam, kar pa je seveda zelo obširno delo. Sklenili so, da se napravi kartoteka turističnih jam. Komisija za turizem pri DZRJS bo izdelala program dela in določila, katere jame je vredno registrirati. Člani UO so bili tudi mnenja, da je treba vse jame in prostor okrog njih zaščititi.

Seja je pokazala tudi na nekatere pomanjkljivosti poročanja posameznih klubov IO DZRJS.

Pereč problem je tudi nabava jarmarskega materiala, katerega se ne dobi ali pa je zelo slabe kvalitete ter se jim ne splača vlagati večja sredstva v nabavo, čeprav bi tak material potrebovali.

V preteklih mesecih je bila široka tudi izmenjava slovenskih jamarjev s tujimi. Tako so se slovenski speleologi udeležili mednarodnega simpozija v Grčiji, poslali odpravo v Bolgarijo, bili na speleološkem kongresu v Trstu

ter bili gostje poljskih jamarjev. Člani posameznih odprav v tujino so seznanili člane UO o svojih vtisih in izrazili potrebo, da se sodelovanje z jamarji tujih držav še bolj utrdi. V naslednjem letu bo verjetno odpotovala skupina slovenskih jamarjev na dvajsetdnevno potovanje v Turčijo in Libanon na ogled jam. Nujna povezava s tujimi jamarji pa je bila poudarjena zlasti zaradi tega, ker bo leta 1965 v Jugoslaviji mednarodni kongres speleologov. Prav tako pa bodo slovenski jamarji zamenjali razstave s področja jamarstva z nekaterimi drugimi državami. M. M.

V soboto in nedeljo so v koči pri Francetovi jami pri Ribnici zborovali slovenski jamarji. Foto Mohar

in zaščito jam ter predstavnik zavoda Postojnske jame, ki je pozdravil skupne uspehe jarmarskih društev. Vse prisotne je v imenu ribniških jamarjev pozdravil predsednik jarmarskega društva Ribnica France Skravec ter jim zaželel prijetno počutje v Ribnici.

Jarmarsko društvo ima v Sloveniji bogato tradicijo, saj je bilo ustanovljeno že leta 1910 na Dolnjaškem in med prvimi ustanoviteljci je bil tudi prof. Kunaver, katerega lahko upravičeno štejejo za pionirja slovenskega jamarstva. Nenehni razvoj in vedno večja proizvodnja sta vzrok potrebe človeka, da se vedno raje vrača »nazaj k naravi«. In ena od oblik tega je prav gotovo tudi jamarstvo, ki ima zaradi izredno bogatih prirodnih jam v Jugoslaviji, zlasti pa pri nas na Krasu, neizčrpne možnosti občudovanja in raziskavanja lepote našega podzemlja.

V Sloveniji deluje 11 jarmarskih klubov, katerih delo vsklajuje republiško društvo, kateremu načeljuje IO s sedežem v Postojni. Vsi klubi so samostojne organizacije in temeljijo na amaterski osnovi. Klubi dobijo materialno pomoč od Postojnske jame ter so člani ljudske teletike Slovenije. Skupno je v jarmarskem društvu Slovenije včlanjenih približno 300 ljudi.

Tudi sobotna in nedeljska seja je pokazala, da je bilo delo društev v preteklih mesecih plodno. Zlasti majhni klubi so napravili velik razvoj. Razveseljivo je tudi dejstvo, ki je bilo poudarjeno tudi na tej seji, da vstopa med vrste starejših jamarjev tudi mladina, pri čemer velja zlasti po-

V občini Ogulin pasja steklina

V občini Ogulin se je pojavila pred dnevi pasja steklina. Ker je to za ljudi in živali nevarna in neozdravljiva bolezen, je v interesu vseh, da vsak primer, ki bi ga morebiti opazili, prijavijo občinski veterinarski inšpekciji. Značilno za pasjo steklino je,

da se z njo okužene domače živali obnašajo divje (pobesne), divje živali pa se obnašajo kot domače (volk se pomeša z domačimi živalmi in podobno). Lastniki psov naj bi imeli pse privezane. Posebno naj bi pazili na stekle živali lovci.

Za SMEH in DOBRO VOLJO

Mali Mihec, sin šoferja, pripoveduje o sosedih, ki so se jim rodili trojčki:

»Dobili so dvojčke in rezervnega otroka.«

Voznik tovornjaka vpraša med prehitevanjem fička njegovega voznika:

»Kaj pa je z vašim vozom? Kar naprej poskakuje?«

»Nič huđega. K-k-k-kolca se mi!« se je glasil odgovor.

Dva znanca se pogovarjata na cesti.

»Veš da se je Janez v sredo zaletel v telefonski drog?«

»Kako je to mogoče?«

»Ali vidiš tistile drog?«

»Vidim.«

»No vidiš, Janez ga pa ni videl...«

Ropot, hrup, žvenket stekla. Brž se nabere množica ljudi.

»Kaj se je zgodilo?«

»Avtomobil je zavil v stransko ulico.«

»Čemu pa tak hrup?«

»Zato, ker tam ni stranske ulice.«

Profesor kemije: — Znano vam je, tovariš kandidat, da so plimi, ki smo jih pravkar razvili, zelo strupeni. Kakšne korake bi napravili, da se jih ubranite?

Student: — Kar se da dolge korake.

— In zdaj mi imenujte tri stvari, ki imajo škrob v sebi...

— Dve manšeti in ovratnik...

— Motite se, gospa, jaz nisem zdravnik, ampak profesor glasbe.

— Vem, vem. Saj prav zato sem prišla k vam po nasvet. Strašno mi namreč zveni in poje v ušesih...

— Včeraj mi je rekla, da sem star osel.

— Kako le je mogla. Saj si še v najlepših letih!

Gospodinja: Nisem babjeverna, ampak v tem primeru bi me število trinajst pri mizi motilo.

— Zakaj pa, Minka?

— Ker imam pripravljeno večerjo le za deset ljudi.

90 minut v kavarni

Oni večer sem po večerni kinopredstavi zašel še v kočevsko kavarno. Odrasli so bili v glavnem solidni gostje, pa tudi večina mladih. Vse pa le ni bilo v najlepšem redu. Neki mladinec je (verjetno malo pod vplivom alkohola, malo morda zaradi dol-

ben zdravstveni center (skupen ali za vsako občino poseben), ki bi študiral umrljivost, zdravstveno stanje žensk, šolskih otrok, obolenja zob, nego na domu, ugotavljal potrebo po kadrih itd., na podlagi vsega tega pa bi lahko izdelali letni ali večletni program zdravstvenega varstva.

V MESECU BOJA PROTI ALKOHOLIZMU

tega časa) nekaj časa lajal kot pes, krulil kot svinja in posnemal še druge živalske glasove. Ker kavarna ni pasja uta niti ne svinjak, bi bilo bolje, če bi preizkušal svoje sposobnosti drugje.

Dva mlada sta spet preizkušala svojo sposobnost tako, da sta drug drugemu metala škatlico vžigalic in jo skušala ujeti z usti. Nekdo se je vlegel na dva stola in skušal spati, kar pa mu ni uspelo in je zato spet sedel in se nato začel pačiti, kot da ga strašno zvija v trebuhu. Nekdo je spet trl na stolu kar z roko orehe, potem je prišlo na vrsto pokanje, ki pa ni nikogar prestrašilo (verjetno so ga obiskovalci kavarne vajeni). Malo je manjkalo, pa bi v kavarni gostje lahko še plavali, ker je nekdo na stranišču pri vodovodni napeljavi nekaj odlomil. K sreči je nekdo kavarniško osebje na to opozoril. Se več »zanimivosti« bi lahko napisal, pa je že teh dovolj. Naša kavarna je sicer res kar lepo urejena, vendar jo gostje, predvsem mlajši, s svojimi početjem spremene v beznico. Slišal sem že, da nameravajo gostinci kavarno zapreti. Če je temu vzrok nedostojno obnašanje gostov, potem to ni prava rešitev. Nedostojni gostje bi si namreč poiskali drug lokal. Vsekakor pa bi morali starši bolje vzaajati svoje (tudi odrasle) otroke, ker samo gostinci jih tudi ne bodo prevzajali. Seveda pa bi morali odločneje pomagati gostincem tudi drugi organi, ki so odgovorni za javni red in mir. Turisti, ki prihajajo v vse večjem številu v Kočevje, takega obnašanja niso vajeni in, če se bo nadaljevalo, prav gotovo ne bo šel v svet dober glas o našem Kočevju in turizmu. Gost

CLOVEK, ki govori več jezikov, ima možnost, da gnjavi več ljudi.

MLADINA JE IGRALA NOGOMET

Mladina v naših naseljih želi sporta in telesne kulture. V Kočevje k Partizanu jim je predalec, pa so si omislili kar doma razne vrste igrišč. Nogometna so v vsaki vasi. KGP jim je odstopil majhne obrobne nedonosne parcelice na Mlaki, Bregu, Koblarjih in na Gorenju.

Navdušeni mladi nogobrcarji so hitro splanirali vegasta zemljišča, zasuli luknje, zravnali kratine in že je žoga letela od gola do gola. Da, tudi te so postavili. Privlekli so drogeve in prečne grede po svoji iznajdljivosti in bil je pravi gol. Hitro so organizirali nogometne turnirje. Tekme po naših vaseh so postale zelo

popularne. Med naše fantiče so se pomešali tudi mladi gozdni delavci.

Nekaterim posestnikom v vasi pa to ni bilo všeč. Ze pred tedni je eden podrl »gol štange«. Fantje so se zelo razburili, spet postavili drogeve nazaj in tekme so tekle dalje. Pred nekaj dnevi pa je posestnik z Gorenjega A. M. (točno 10. XI. dopoldne) podrl in razsekal drogeve in konce razmetal po igrišču! Kakšni vzroki so ga k temu pripeljali, nam ni znano. Igrišče ne meji na njegovo posestvo. Škode mu nihče ne dela. Zakaj tako ravnanje? Pustimo mladini njihove »gole«, saj jim je to večkrat edina zabava...

Pri žrebanju hranilnih vlog Komunalne banke Ljubljana se je nasmehnila sreča tudi Mariji Lovšin iz Sušja, ki je dobila električni mikser. Izročili so ji ga v ribniški podružnici KB

Foto: Mohar

Spored RTV Ljubljana

SOBOTA, 16. NOVEMBRA: 8.05 Vedre melodije za konec tedna, 9.25 Slovenski glasbeni umetniki mladim poslušalcem, 10.35 Zbor Roger Wagner poje — drobne skladbe velikih mojstrov, prirejene in komponirane za zbor, 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 Kmetijski nasveti, 12.25 V narodnem tonu, 13.30 Glasbeni sejem, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 16.00 Vsak dan za vas, 17.05 Gremo v kino, 18.45 Novo v znanosti, 19.05 Glasbene razglednice, 20.00 V 20 minutah od glasbene razglednice do twista.

NEDELJA, 17. NOVEMBRA: 8.45 Iz albuma pesmi za mladino, 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo I., 10.00 še pomnite, tovariši... 11.30 Nedeljska reportaža, 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II., 13.30 Za našo vas, 14.10 Glasbila iz znamenitih oper, 15.05 Nekaj melodij, nekaj ritmov, 16.00 Humoreska tega tedna — E. Kishon: Oče Bonu, 17.15 Radijska igra — Marjan Marinc: V krempljih enokega gusarja, 18.26 Zvočna paleda, 19.05 Glasbene razglednice, 20.00 Izberite svojo melodijo.

Kozmonavtska poroka

V Ulici Gribojedova so bili 3. novembra Moskovičani pričeli »poroke stoletja«, kot so jo nekateri imenovali. Vzela sta se Valentina Terješškova in Andrijan Nikolajev. Po poklicu sta kozmonavta.

Ona je bila v beli obleki, s tenčico na glavi, on v črni in temno sivem povrniku. Na poroki so bili starši obeh mladoporočencev in vsi sovjetski kozmonavti razen Popoviča (Gagarin, Titov, Bikovski).

V Domu sprejemov jima je čestital premier Hruščov, ki je v zdravici mladoporočencema želel, da bi njuna »zemeljska sreča dosegla kozmične višine«. Potlej je pripomnil: »Vso srečo vama želim... in majhnega kozmonavta.«

Hruščov je tudi omenil, da sta na pojedini navzoča tudi dva bodoča kozmonavta: moški in ženska.

Minulo nedeljo so se v Ribnici pomerili ribniški šahisti in šahisti Kovinskega podjetja iz Ljubljane. Igrali so na 10 deskah, rezultat pa 8:2 za Ribnico

Foto: Mohar

VODA NA MARSU

Nikolaj Kozirev, ravnatelj zvezdarne v Pulkovem pri Leningradu, je prepričan, da je na Marsu voda v obliki leda in snega. Pravi, da to lahko tudi dokáže. Kozirev je 1958 odkril vulkansko aktivnost na Luni. V intervjuju za TASS je izjavil, da je analiziral na desetine spektrogramov, ki jih je dobil v zvezdarni na Krimu s 50-palčnim odbijalnikom, ko se je v letih 1954, 1956 in 1961 Mars močno približal Zemlji. Njegov zaključek je, da povzročajo razpršitev svetlobe na Marsu drobci, ki so proti obema tečajema vedno bolj gosti. Zdi se, da pokriva planet ob tečajih ledena odeja. Jasno je, pravi Kozirev, da so ti drobci sneg ali led v ozračju. Odkritje sovjetskega učenjaka je nov dokaz za možnost življenja na Marsu.

POSTAL SEM TANJUGOV DOPISNIK

Ko naš tisk te dni obnavlja spomine na ustanovitev Tanjuga — tiskovne telegrafske agencije pred 20. leti, se tega dogodka tudi jaz spominjam. V Sloveniji smo podružnico Tanjuga ustanovili šele oktobra 1944 in kmalu po tem mi je poslal takratni kulturno-propagandni referent pri ROOF Banja loka—Kočevje Egon Mihelič obvestilo, pisano na majhen karton z vabilom, naj sodelujem v Tanjugu. Prispevke naj pošiljam kar na rajon. V bivši Jugoslaviji je bila taka agencija AVALA in kar ponosen sem bil, da smo tudi v partizanih dobili svojo tiskovno agencijo, preko katere bomo seznanjali svet o naši borbi.

Kot prvo poročilo sem poslal iz naših krajev vest o tekmoivanju med vami in odbori OF za zbiranje hrane, prirejanju mitingov itd. Tako sem začel in tudi nato večkrat poslal kako zanimivo yest ali podatek iz dni borbe in snovanja novega življenja v tem delu naše domovine.

Marjan Tratar-Učo

OBVESTILO

Vse udeležence pohoda XIV. divizije na Štajersko prosimo, da se do 20. 11. 1963 zgledajo pri krajevnih odborih ZB zaradi izpolnitve ankete.

Občinski odbor ZB
Kočevje

ta teden za vas

KOČEVJE

Poročila sta se: Rački Jože, avtomenar iz Kočevja, star 20 let in Delac Marija, siviča iz Kočevja, Ljubljanska cesta 8, stara 21 let.

Kužine so: Kravanja Ana — gospodinja iz Kočevja Rudnik 2 — deklko.

V Ljubljani so rodile: Pust Amanja iz Gornjih Lozin 16 — dečka; Tekavec Kristina iz Kočevja, 1. stolpnica ob kanzi — deklko; Mikhe Marija iz Podgora 20 — dečka; Ferenc Zolja iz manovnika 20 — dečka; Sevssek Stanka iz Mlake pri Kočevju 4 — dečka; Martincič Bogdana iz Doinjih Lozin 1 — dečka; Južnic Stanislava iz Kočevja, Ljubljanska cesta 39 — dečka; Kromar Pavla iz Brega pri Kočevju 27 — deklko; Bencina Ivanka iz Kočevja, Kolodvorska 13 — deklko; Vlasic Helena iz Kočevja, Reška cesta 4 — dve deklki.

V Novem mestu so rodile:

Mihelič Marija iz Mlake pri Kočevju 17 — dečka; Tekavec Marija iz Mlake pri Kočevju 5 — dečka.

V naselju Krka je rodila: Križaj Jožefa, gospodinja iz Zeljn 21 — deklko.

V Ljubljani so umrli: Hudorovec Eva, otrok iz Zeljn — baraka, star 11 dni; Urh Darinka, učenka iz Kočevja, Trg 3. oktobra 5, stara 14 let; Vlasic-deklki — dvojčici iz Kočevja, Reška cesta 4, stari 2 dni.

RIBNICA

Rodile so: Kozina Cecilija, gospodinja iz Jurjevice — deklko; Ranko Ivana, gospodinja iz Slatnika 8 — deklko; Merhar Ivanka, gospodinja iz Nemške vasi — dečka; Levstek Ivana, gospodinja iz Ortneka 5 — dečka.

Poroče: Poročila sta se Kovač Jernej, pekovski pomočnik iz Ribnice 191 in Gorše Ana, delavka iz Ribnice 191.

DOBREPOLJE

Poročili so se: Levstek Andrej, vodovodni inštalater iz Ponikev 14, star 29 let in Zalar Ivanka, uslužbenka iz Predstrug 12, stara 21 let; Lenarčić Franc, delavec iz Ponikev 6, star 30 let in Zalar Mihaela, delavka iz Predstrug 12, stara 28 let.

Umrli je: Bradač Marija, soc. podpiranka iz Kompolj 95, stara 75 let.

PRODAM

Ugodno prodam pletilni stroj znamke »Popp« št. 8, dolžina 50.

Marija Čihal
KZ Ribnica na Dol.

PRODAM

Ugodno prodam stanovanjsko hišo z gospodarskim poslopjem, vrtom in zemljiščem. Jakob — Osterman, Morava 9.

PRODAM

Prodajam dobro ohranjeno žensko kolo. Goršič, Stara cerkev 19.

PRODAM

Prodajam hiso v centru Ribnice, vsejivo takoj. Informacije pri Slavku Podboju, Ribnica.

PRODAM

Po ugodni ceni prodajam skoraj nov trionski voz ginar. Naslov na upravi Novic.

PRODAM

Ugodno prodajam pohištvo s posteljino in kuhinjsko opremo. Dam tudi na cek. Izrael Selimovic, Trg svobode 21, Kočevje.

PRODAM

Prodajam motor Puch 175 ccm. Brezniden. Janez Picek, Ribnica 50-a.

KUPIMO

Kupimo garnituro krogel in menanizem za biljard. Ponudbe na KUD Loški potok.

NAJDENO

10. t. m. je bila najdena na žel. postaji v Kočevju ženska torbica, v kateri je bilo 6.500 din, 2 kjuca in zenski naočniki. Lastnik Ianko avigne torbico na upravi Novic.

OPRAVIČILO

Opravičujem se Nadi Resnik za izjave in dejanje z dne 13. 9. 1963.

Malči Kožuh, Rudnik 15

ZAHVALA

Ob bridki izgubi ljubega moža in očeta, brata, strica, zeta in svaka

LUDVIKA GREBENCA

se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so v težkih dneh sočustvovali z nami, nam kakorkoli pomagali in počastili njegov spomin. Posebno zahvalo pa izrekamo dr. Benčinovi za lajšanje bolečin med njegovo mučno boleznijo, učiteljstvu in otrokom osnovnih šol v Dolenji vasi in Ribnici, vsem darovalcem vencev in cvetja, g. župniku in vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Vsem prav vsem srčna hvala!

Zalujoči: žena Anica z otroci, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

Rakitnica, 12. 11. 1963.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega draga moža, očeta, starega očeta, brata in strica

IVANA JANEŽICA iz Zlebov — Vas Fara

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam v dneh žalosti stali ob strani in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se vsemu zdravniškemu in strežnemu osebju novomeške Interne bolnišnice in vsem

ostalim za lajšanje bolečin.

Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem cvetja ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Marija, sinovi Ivan, Jože in Tone, hčerke Marija, Frida, Nežka in Pepca z družinami, sestri Marija in Ursula ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki in nenadomestljivi izgubi našega draga moža, brata in očeta

JOŽETA BUTINE iz Ajblja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so v teh težkih dneh sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala Trgoprometu za vence, cvetje in poslovilne besede. Enako se zahvaljujemo dr. Janezu Klunu ter zdravniškemu osebju, osnovni šoli Kočevska Reka, g. župniku ter vsem ostalim,

KOČEVJE: od 15. do 17. nov. francoski film »Salambo«, 18. in 19. novembra nemški film »Novela o šahu«, 20. in 21. novembra ameriški barvni film »Zakonski vrtljak«, od 22. do 24. novembra mehiški barvni film »Jaz, pustolovec«.

RUDNIK: 16. in 17. novembra sovjetski film »Tahir in Suhra« 23. in 24. novembra sovjetski barvni film »Jevgenij Onjegin«.

RIBNICA: 16. in 17. novembra ameriški barvni film »Dom na griču«, 23. in 24. novembra sovjet. film »Ko so bila drevesa velika«.

SODRAŽICA: 16. in 17. novembra francoski film »Prestopek v begunstvu«, 23. in 24. novembra ameriški barvni film »Dogodivščine Toma Sawyerja«.

VELIKE LASCE: 16. in 17. novembra ameriški barvni CS film »Trapez«, 23. in 24. novembra zahodnonemški film »Zgodba nekega ginekologa«.

PREDGRAD: 16. in 17. novembra ameriški barvni film »Vrtoglavica«, 23. in 24. novembra ameriški barvni film »Pojmo v dežju«.

DOBREPOLJE: 16. in 17. nov. španski barvni film »Mati, poslušaj mojo pesem«, 20. novembra francoski film »Jezik za zobek«, 23. in 24. novembra francoski film »Denar pri ženskah«.

PONIKVE: 21. novembra francoski film »Jezik za zobek«.

BROD NA KOLPI: 16. in 17. novembra italijanski barvni film »Ne pozabi me«, 23. in 24. novembra ameriški film »Kavboj«.

STARA CERKEV: 16. in 17. novembra japonski film »Samomirlica«, 23. in 24. novembra slovenski film »Tistega lepega dne«.

LOŠKI POTOK: 17. novembra ameriški film »Povabilo na ples«.

ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Mila z otroci, brat in sestre ter ostalo sorodstvo.

RAZPIS

Zavod za zaposlovanje delavcev v Kočevju razpisuje delovno mesto

REFERENTA

ZA ZAPOSLOVANJE

Pogoj: srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso v tej ali upravni stroki. Plača po pravilniku Zavoda.

Razpis velja do 1. decembra 1963 oziroma do zasedbe. Prošnjo s podatki o strokovni izobrazbi vložite pri naslovu.

POTUJOČI KINO PREDVAJA

Domač barvni film »STOPNICE HRABROSTI« v soboto, 16. XI. ob 17. uri na Oneku in ob 19. uri v Koprivniku. V nedeljo, 17. XI. ob 14. uri v Vimoju, ob 16.30 uri v Lazah in ob 19. uri v Mozlju.

Domač film »ABECEDA STRAHU« v soboto, 16. XI. ob 19. uri v Črnem potoku. V nedeljo, 17. XI. ob 15. uri na Travi in ob 18. uri v Podpreski.

Prihodnji teden predvajamo sovjetski film »CISTO NEBO« v Polomu, Banja loki, Fari in Kuzlju. Češki film »USTVARJANJE SVETA« v Starem logu, Strugah in Livoldu.

Prosimo odgovorne za kino-predstave, da poskrbe za urejeno, toplo in zatemnjeno dvorano. Vsem gledalcem je na voljo filmski list s kratko vsebino filma in drugimi zanimivostmi.

MOPEDIST IN SOPOTNICA LAŽE POSKODOVANA

V soboto zjutraj je prišlo v Gorenji vasi pri Ribnici do lažje prometne nesreče. Iz Ribnice proti Zlebiču je vozil mopedist Branko Češarek. Pred njim je vozil tovornjak s prikolico, ki se je na blagem levem ovinku umaknil kolesarki, ki je pripeljala s stranske ceste. Tudi mopedist se ji je hotel umakniti in je zaradi tega padel. Mopedist in njegova sopotnica sta bila laže poškodovana.

PREZIMOVANJE PETERSILJA

Petersilj, namenjen za zimo, presadimo v lončke in zaboje. Za večje potrebe ga pustimo kar na gredah. Da bo zelenje varno pred dežjem in snegom, položimo med grede smrečje. V prav hudem mrazu pokrijemo vso gredo s smrekovimi vejami. Tako po ostal petršilj vso zimo lepo zelen.